

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

GRUNDLAGD AV FRITHIOF HELLBERG

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

SONDAGEN DEN 17 JULI 1921.

HUVUDREDAKTÖR:
ERNST HÖGMAN.

ANDRE REDAKTOR:
EBBA THEORIN.

MARY PICKFORD
VÄRLDENS MEST FOTOGRAFERADE KVINNA.

Miss Mary Anderson.
En svensk märkes-
kvinnna.

MARY ANDERSON

Chef för kvinnornas by-
rå i U. S. A:s Labor
Department.

NÄRA LIDKÖPING BODDE MAGNUS och Matilda Anderson på sin lilla gård, och kring dem uppväxte en svärm av sju pojkar och flickor, yngst av dem Maria.

Vid 16 års ålder fördes hon av Amerika-febern över till drömlandet "over there" och hamnade i ett kök i Ludington, Michigan, där ett par systrar voro bosatta. Språket lärde hon sig genom att studera de tidningar husbondfolket kastade bort, och denna nya kunskap eggade hennes äregirighet. Hon flyttade västerut och hamnade efter en tid i en skofabrik i Chicago. I aderton år stod hon hela dagarna fjättrad vid sin maskin, men tankarna fingo ett allt vidare spelrum. En kort och ganska oregelbunden kurs i en aftonskola gav henne det rätta begreppet på kunskapskällan boken, och hon började flitigt besöka föreläsningar och möten och samlade på detta sätt en hel del kunskaper.

En dag kom en utskickad från skoarbetarnas fackförening för att uppmana kvinnorna att sammansluta sig för att bevaka sina politiska och ekonomiska intressen, men därav vart icke något, ty dessa stackars skoarbeterskor voro oförmögna att sätta sig något före utanför sitt dagliga brödförvärv och eventuella nöjen. Men han tände ett intresse hos den unga svenskan, och detta ledde henne in i en grundlig undersökning av kvinnan och industrien i deras inbördes förhållande.

Nya attacker gjordes av manliga idealister på den kvinnliga indolensen, och Mary Anderson reagerade alltid och fick därför mer kontakt med den manliga arbetarvärlden. Hennes briljanta förmåga att reda ut, vad hon fick i uppdrag att ta hand om, fäste ledningens uppmärksamhet vid henne, och hon inkallades i den ena kommittéen efter den andra, och maktpåliggande förtroendeuppdrag lades på henne.

Detta imponerade på hennes arbetskamrater, och de gävo henne del av sina önskemål, sympatier, svårigheter i arbetet och i livet för övrigt. Föreningslivet gav henne träning i att observera, sammanfatta sina iakttagelser

och framställa dem offentligt, och med klart omdöme och pålitligt stöd i kvinnorna lyckades hon på många sätt framkalla goda förändringar och inträngde djupare än de flesta i industrikvinnornas arbetsvillkor, fattade deras framtidsförhoppningar, utsikter, möjligheter och deras begränsning. Hon måste lämna sin maskin, emedan arbetarpartiet alltmer tog hennes tid och kraft i anspråk för uppdrag, som förde henne ut över hela landet, och därmed fick hon större kretsar att överblicka och kunde sätta fler krafter i rörelser.

Hon kallades inom kort till en förtroendepost i National Women's Trade Union League och vann sina sporrar som medlare mellan arbetare och arbetsgivare i beklädnadsbranschen i Chicago, en strid, som berörde tusentals människooöden. Därunder måste hon tidtals uppehålla sig i huvudstaden — Washington D. C. — kom i beröring med regeringsdepartementen och gjorde sig mycket fördelaktigt bemärkt. När kriget bröt ut, blev hon som en av landets främsta experter i arbetarfrågan inkallad i tjänstgöring i the Counsel of National Defense och fick i denna verksamhet tillfälle att träffa och samarbeta med en mycket framstående kvinna, chefen för the Women's Bureau of the ordnance diversion of the war department, miss Mary van Kleck. Denna satte henne till inspektör över alla de kvinnor, som voro anställda i ammunitionsfabrikerna och gav henne i uppdrag att utarbeta förslag till arbetsvillkor, uppfostran och politik för dessa — ett uppdrag, som vidgades till att omfatta alla i regeringens industrier arbetande kvinnor.

Med sin stora ordning, intelligens och samvetsgrannhet redde hon ut dessa frågor, och med sin praktiska blick kunde hon se, hur hennes förslag skulle genomföras, och all denna hennes verksamhet förvärvade henne regeringens erkännande. Regeringen kunde visserligen icke direkt inverka på de enskilda företagen, men den standard, dess arbetande kvinnor fingo, bestämde i väsentlig grad även den privata arbetsmarknadens villkor för kvinnlig kraft.

Denna fråga visade sig så utomordentligt viktig, att regeringen beslöt inrätta en byrå för densamma och miss van Kleck utnämndes till dess chef, alltså kansliråd efter svenskt språkbruk.

Den 15 maj 1920 trädde miss van Kleck tillbaka från denna sin befattning.

Frågan om vem som skulle efterträda henne blev en principfråga. I regel utnämndes till chefer i arbetsdepartementets byråer personer med examensmeriter, och till dessas assistenter sattes arbetare. Men ministern åsidosatte i detta fall traditionen och utnämnde till kansliråd Mary Anderson. Den lilla västgötatösen, som icke visste något roligare än att få följa med far in i köken i Lidköping, där han utbjöd produkterna från sin lilla gård, sitter alltså nu som arbetsministerns närmaste man som representant för det industriella kvinnoarbetet i Förenta staterna.

Miss Anderson var icke i Washington vid mitt besök där förra sommaren, men jag träffade många av hennes vänner och kan konstatera, att Sverige har blivit hedrat genom denna sin dotter i vida kretsar av stor internationell betydelse.

Hon är en bland dem, som lyckats, säger ni. Och där ute!

Ja, visserligen, men hennes framgång är dock resultat av tvenne faktorer, som skulle finnas även i vårt land, om de svenska kvinnorna ville.

Hon har använt sina gåvor på ett redbart, storstilat och osjälviskt sätt och outtröttligt, men det är allmänandan bland de amerikanska kvinnorna, som skapat den fria och öppna rymd, vari hon kunnat växa. Om de svenska kvinnorna ville skapa samma atmosfär i vårt land, så funnes användning för kvinnokraft, som nu kväves i små trånga burar.

Den ena faktorn är alltså den amerikanska kvinnans beundransvärda, storslagna verksamhet i det allmänna, som givit kvinnan en aktad plats och erkänd meddelaktighet med mannen i ansvaret för det allmän-

Äkta Spets- & Sidendépôt
LINNÉGATAN 38

Till utstyrselar!

Spetsar, Schweizerbrodyr, Linne- och Bomullsväv.

A. T. 197 00. 2 tr. HISS. Riks Ö. 4 36.

ETT SOMMARRUS — AV RICHARD VALLNER

I SANNING, DET VAR INTE MED lätt hjärta Gunnar Sander denna morgon begav sig till sin tjänstgöring utan att först som vanligt öppna köksdörren och säga adjö till hustrun. Han hade helt enkelt inte kunnat förmå sig till det, en känsla av blygsel eller förvåning hade hållit hans hand tillbaka. Ty efter ett tioårigt äktenskap med allt vad det innebar av gemensamma strider, förhoppningar och minnen gick han nu att förklara en annan kvinna sin kärlek... Oerhört — orimligt... Om någon förutspått något dylikt för bara några månader sedan, skulle han ha lett däråt som åt ett misslyckat skämt — och nu skulle det ändå bli verklighet, innan dagens sol gått ner.

Sander skyndade gatan fram med snabba steg och ett upprört uttryck i sitt ansikte. Han var en man på omkring 35 år, tämligen lång och gänglig och med något i regeln drömmande eller förstrött i de blå glasögonprydd ögonen, som kom honom att göra intryck av en ung diktare eller lärd. I själva verket hade han studerat estetik och filosofi ett par tre år i Uppsala, och det var också där han gjort bekantskap med den unga studentska, som sedan blev hans hustru. När han, efter att ha gjort av med sitt lilla föräldraarv, stod rådvill och hjälplös som ett vilsekommet barn, hade hon resolut tagit hand om honom, haft honom att resa till Stockholm och skriva in sig i postverket och gift sig med honom.

Någon vidare karriär hade han väl inte gjort på sin så hastigt och lustigt valda levnadsbana, men sitt säkra om än knappa levebröd hade han i alla händelser haft och för övrigt även fått åtskillig tid över att ägna åt fortsatta studier i sina favoritämnen. En liten essaysamling över moderna svenska diktare, som han utgivit i bokhandeln, hade mottagits ganska välvilligt av kritiken, och en eller annan gång under året brukade man se hans signatur under en artikel i någon litterär tidskrift.

Och under tiden hade hustrun inte blott utan hjälp av tjänare skött hemmet på ett förträffligt sätt utan även tjänstgjort som hans sekreterare, renskrivit hans arbeten och själv satt sig in i hans ämnen för att kunna diskutera dem med honom och kanske ibland ge honom uppslag till nya idéer och synpunkter. Kort sagt, hon hade varit honom en i alla avseenden utmärkt hjälp, och han hade hittills, eller åtminstone till för ett par månader sedan, ansett sig ha de allra största skäl att påvisa den vänliga försyn, som sänt honom ett dylikt bistånd, då han befann sig i trångmål och ur stånd att ensam ordna sitt liv.

Och inte desto mindre ämnade han nu svika henne. Hur var det möjligt! Han kunde inte själv svara därpå. Det hade kommit utan hans vilja och utan att han visste hur. Han hade under ett par sommarmåna-

der placerats på semesterförordnande vid en kassa, där han till biträde fått en ung dam, som nyligen kommit till kontoret. Hon hette Jenny Stark, var omkring 25 år, hade röd-blont hår och stora, blågrå ögon och kunde knappast — åtminstone var det till en början Sanders mening — betraktas som någon skönhet. Men hon skötte sitt arbete synnerligen påpassligt och tycktes bemöda sig att på allt sätt vara sin moitié till lags. Det var, som om hon även velat visa att hon beundrade honom, och att det beredde henne en glädje att böja sig under honom och tjäna honom.

Till en början hade Sander reserverat sig, sökt intaga en så passiv hållning som möjligt gent emot hennes vänliga uppmärksamhet — kanske emedan han instinktivt anade en fara, eller måhända endast av skygghet för en person, med vilken han inte ansåg sig ha några närmare beröringspunkter. Men det fanns ingen möjlighet att i längden bli oberörd av denna mjuka underkastelse, denna kvinnliga hyllning åt hans manliga överlägsenhet.

En dag, då hon en längre stund suttit lutad över en journal och plötsligt såg upp och mötte hans blick, genomlades han av en darrning, och det berörde honom på ett egendomligt sätt, då han samtidigt såg en glans liksom av ett leende i hennes ögon. Från den stunden började han bli orolig. Oerfaren, som han var i erotiska ting, och ovan vid all slags kurtis förstod han inte riktigt, vad som var å färde, men det föreföll honom, som om han höll på att göra sig skyldig till någon orätt mot hustrun, och han bemödade sig mer än förut att vara på sin vakt. Han undvek så mycket som möjligt att tala med sitt biträde eller att över huvud taget ha någon annan beröring med henne än den, som var alldeles nödvändig för tjänstens skötande.

Och den unga flickan gjorde intet försök att tränga sig på honom, men blev ännu mjukare, ännu ivrigare att på allt sätt vara honom till lags och ådagalägga sin beundran för hans person. Och samtidigt kom det något visst dämpat eller sorgset över henne, och det föreföll honom, som om hon fått något trån-sjukt i sina drag.

Särskilt frapperades han av hennes utseende en dag, då han haft ett telefonsamtal från kontoret med hustrun: det var som om hon träffats av ett illamående, ansiktet var så ovanligt färglöst, och de annars så klara ögonen lyste med en matt glans. Det slog honom, att hon måste vara svartsjuk, och han greps av medlidande, men också av något annat — var det glädje — lycka — eller vad var det för en rörelse, som för ett ögonblick kom hans hjärta att slå hastigare än vanligt? Vansinne! Han var ju gift, hade en präktig och frofast hustru, som i tio år ägnat sina krafter åt hans intressen och bekvämlighet. Han måste ta sitt förnuft till fånga i tid, innan han gjorde sig ohjälpligt löjlig.

U. S. A:s frihet består i frigjordhet från fördomar, därför också från småaktig avund, skadebegär och triumf över att förödmjuka nästan, som i så hög grad karaktärisera alla länder, som omhulda fördomar som de käraste av alla fetischer.

I Mary Andersons utnämning till kansli-råd dokumenterar sig "the American spirit" som en humanitetens anda, en rättrådighetens och det intelligenta omdömet, och den är därigenom ett av de många drag, som förklarar, varför Onkel Sam är så hedrad i för-

Att det emellertid å flickans sida inte var fråga om något skämt, blev för var dag allt tydligare, han kunde ej undgå att se, hur hennes kinder höllo på att mista sin friska färg, eller att söras av det nästan patetiska uttryck, varmed hon mötte hans blick, då han någon gång nödgades tala med henne i tjänsten.

En dag skulle han förklara någonting för henne i en journal, och de kommo att stå ganska tätt intill varandra. Hon hade en vit klänning av något tunnt tyg så genomskinligt, att han såg armarnas skära färg och bröstens mjuka rundning, och då hon rörde sig, utströmmade en svag eggande parfym från hennes gestalt. Mjuk och uppmärksam som vanligt lyssnade hon med sänkt blick till hans förklaringar, men plötsligt slog hon upp ögonen och blickade rätt in i hans — och i det samma, utan att han visse hur det gick till, stodo de tätt tryckta intill varandra, han kände sig omvärd av hennes doft, kände nästan som i yrsel hennes mjuka bröst mot sin skuldra.

Det varade kanske knappast mer än ett par sekunder, ty med en kraftig viljeanstängning hade han återtagit herraväldet över sig själv och hastigt dragit sig ett steg tillbaka. Men det hade dock varit två sekunder för mycket, ty från den stunden existerade en hemlighet mellan dem, något hade hänt, som oåterkalleligen yppat deras känslor för varandra; han hade läst i hennes ögon, att hon erfarit det samma som han, och även, att hon visste, att deras förnimmelser varit ömsesidiga.

Förvirrad och upprörd hade han inte kunnat stanna hemma den aftonen utan vandrat omkring på gatorna och tillbragt kvällstim-marna på en restaurang. Följande dag gjorde han ett försök att bli förflyttad från kassan, men det fanns för tillfället ingen lämplig person att sätta dit i stället, och så måste han bli kvar på den farliga platsen till månadens slut.

Det var dagar av en underlig spänning, på en gång ljuv och oroande. Och själva den reserverade hållning han ålade sig tycktes endast tjäna till att ytterligare öka denna spänning. I den nästan oavbrutna tystnad, som rådde mellan dem under de sex timmarnas dagliga sammanvaro, växte känslan av ett hemlighetsfullt band, som knöt dem samman; då deras blickar snuddade vid varandra, tändes en glimt som liknade ett leende i pupillerna, och om de någon gång råkade komma för nära varandra, var det, som en elektrisk ström sprungit från den ene till den andre.

Den sista dagen i månaden var han nödsakad att i något ärende ringa hem till hustrun, och som denna för tillfället var litet dålig, talade han till henne i en särskilt hjärtlig ton. Då han slutade samtalet och lagt ifrån sig luren, kom han att kasta en blick på sin moitié och blev helt bestört över hennes förstörda utseende. Ett nästan oemotståndligt begär fick makt med honom att gå fram och

den, och varför hans ord väger så tungt, där sociala och politiska frågor diskuteras.

Bilderna här ovan har jag lånat ur en artikel av Lily Lykes Rowe i The Ladies Home Journal, som sänts mig av National Women's Trade Union League of America. Jag tror mig tolka mina amerikanska vänners mening med att sända mig den just på det sätt de önska, när jag nu påkallar Mary Andersons landsmaninnors intresse för henne och hennes storslagna gärning "over there".

JENNY RICHTER VELANDER.

na. Den amerikanska kvinnan vet, att det är kvinnan och icke mannen, som skapar kvinnans goda namn och rykte, att detta kostar mycket arbete, många försakelser och ett avstående av den gamla bekväma vanan att ta allting — även åsikter och omdömen — som gåva av mannen. Men hon vill målet, och hon underkastar sig mödan — även den största möda av alla — att bilda sig egna omdömen.

Den andra faktorn är det stora fria landets respekt för den intelligenta och etiska

Lackerade möbler för sommarbostad och trädgård

SVENSKA MÖBELFABRIKERNA

Besök någon av våra utställningar eller begär katalog

trösta henne, taga hennes huvud mellan sina händer och säga, hur kär han höll henne. Men i stället blev han endast ännu mera reserverad och tvär mot henne, bemödade sig att hålla det yttre avståndet mellan dem ännu större än förut. Och på middagen, då de skildes, sade han endast ett kort god middag som alla andra dagar och gick, utan att först med ett ord ha tackat för gott kamratskap.

Först kände han en stor lättnad, att det äntligen blivit slut på saken. Slut — definitivt slut. Nu skulle han vara ledig en vecka och vila upp sig efter sommarens vedermodor, och när han sedan återinträdde i tjänstgöring, skulle det bli på hans gamla plats, där han inte alls skulle träffa Jenny Stark — såvida de inte händelsevis skulle stöta i hop någon gång i någon korridor eller gemensam passage. Allt skulle bli som förr: han skulle sköta sin tjänst i lugn och ro, leva i gott kamratskap med sin hustru och på lediga stunder odla sina estetiska intressen.

Men på kvällen, då han lagt sig, trädde bilden av den unga postdamen med ens fram för honom, hennes sorgsna ögon blickade patetiskt förebrående in i hans, och hans hjärta krympte samman av medlidande, och han greps av ett häftigt begär att få träffa henne och trösta henne med ord och smekningar. Det var inte slut: det osynliga bandet mellan dem fanns alltjämt kvar. Låg hon kanske nu och längtade på samma sätt efter honom? Hur mjuk och undergiven hon var — och hur bedrövad, då han gick på middagen utan att ens tacka för den gångna tiden. Kunde en sådan känsla dö — bli till intet bara därför, att de ej längre träffades! Skulle hon inte alltjämt fortsätta att tänka på honom — och kanske lida saknadens och svartsjukans kval. Och hans hustru — hade hon någonsin hyst dylika känslor för honom? Hade han för henne varit något annat än en kamrat, som hon drivits av sitt goda hjärta att taga hand om, då han befann sig i trångmål. Och om de nu skildes — skulle hon inte då lätt trösta sig med någon annan, vars hjälp och kamrat hon kunde bli.

Så låg han hela natten och brottades med sina upprörda känslor och tankar, och på morgonen såg han så förbi ut, att hustrun undrade, om han inte mådde riktigt bra. Han svarade, att han kände sig litet överansträngd och nervös efter sommarens tjänstgöring, men att det nog skulle bli bra, bara han fått vara hemma några dar.

Men det blev inte bättre. Om dagarna, som han mest tillbragte ute på promenader, gick det väl an, då kunde det hända, att han för någon stund lyckades intala sig, att hela historien bara var en inbillning, ett fantastiskt påhitt av hans egen av sommarvärmen upphetade hjärna. Men på kvällarna, så snart lampan släckts, började striden på nytt, sliten mellan längtan och oro, mellan sin plikt-känsla mot hustrun och sitt ömma medlidande med den unga postdamen fick han ligga vaken och kasta sig på sin bädd, tills morgonsolens strålar letade sig in mellan rullgardinens springor och jagade nattens drömmar och fantasier på flykten.

Då han steg upp på morgonen efter den sista lediga dagen, var hans beslut fattat: han skulle tala med Jenny Stark, komma till en förklaring med henne. Vad som sedan skulle ske visste han inte ännu, det finge bli en senare fråga — och han var beredd på allt. Det finge bära eller brista, men ett avgörande måste komma till stånd.

Han gick, som sagt, till kontoret med snabba steg och ett egendomligt spänt uttryck

i de av flera natters vakor rödsprängda ögonen — som en människa, som drives fram av ett inre tvång eller ett orubbligt beslut att utföra en vågsam handling. I förstugan hejdade han sig i ett sista anfall av tvekan, men då han hörde steg bakom sig, öppnade han dör-

ren och trädde in, och i nästa ögonblick omvärvdes han av denna blandning av dofter av gamla säckar och bindgarn, pappersbuntar och bränt lack och dammiga försändelser till och från jordens alla hörn, som genomtränger varje vrå av en postkontorslokal och för den genuine postmannen är lika stimulerande som den fräna stall- och vilddjursdoften för cirkusartisten eller karbol- och jodlukten för sjukhusfunktionären.

Sander var väl knappast någon genuin postman, men denna atmosfär var dock på ett intimt sätt förbunden med de sensationer, som under de senaste veckorna bragt hans sinne och nerver ur jämvikt, och dessutom förnam han ännu en doft, som blandade sig med de andra, en fin eggande parfym, som utgick från en ljus fruntimmerskappa och trängde rätt till hans hjärta, ingivande en både ljuv och oroande, nästan ängslande förnimmelse.

Ett ögonblick stannade han framför toalett-spegeln och strök upp sitt hår, och det slog honom, hur blek han var och med vilken het-sig glans hans ögon lyste. — Det är som om jag vore sjuk, tänkte han.

Någon kom in i hallen, och han gick hastigt in i närmaste korridor, som för tillfället var tom. Dörren till allmänhetens expeditionslokal var öppen, och han närmade sig den i en stark spänning, för att se, om Jenny Stark fanns på sin plats vid kassan. Men i detsamma hörde han steg från ett rum, som låg mitt emot expeditionslokalen, och då han vände sig om, fick han se den unga flickan komma gående åt det håll, där han stod, med lysande ögon och vaggande gång. Hjärtat flög upp i halsgropen på honom, och i tanke, att hon redan fått syn på honom och att det var honom den välkända, skimrande glansen i de stora, mörka pupillerna gällde, stod han still vändande, att hon skulle hälsa på honom, och undrande, vad han skulle säga henne.

Men i själva verket hade hon inte alls lagt märke till honom, förrän han bugade sig, då hon besvarade hans hälsning flyktigt och tyd-ligen litet ovilligt, som om hon blivit störd, och därefter omedelbart fortsatte ut i expedi-tionslokalen alltjämt med vaggande höfter och skimrande blick. Och nu såg Sander henne slå sig ner på sin gamla plats vid kassan mitt emot en ung man, som innehade samma plats, där han själv varit placerad under de två närmast föregående månaderna. Han såg den unge mannen, en notorisk flickjägare och känd kurtisör bland uppapperskor och cigarrbod-flickor, böja sig fram mot henne med plirande ögon och säga någonting med låg röst, och han såg henne besvara blicken med rodnande kinder, och i deras pupiller skimrade något, som liknade ett leende — leendet hos två, som känna sig förenade av ett oupplösligt och hemlighetsfullt band.

Det stack till i bröstet och svindlade för ögonen, och med möda vacklade han bort till en stol. Och så var alltsammans över. Det var förvånansvärt: ingen smärta, ingen längtan eller saknad längre. Det var, som om han vaknat upp ur ett rus eller en hetsig dröm. Och det var så skönt att vända tillbaka till den klara, lugna verkligheten. Och till hustrun, den duktiga, trofasta hustrun, som han aldrig känt en sådan längtan efter som i denna stund. Han gick till telefonen och ringde hem.

— Jo det är bara jag — jo tack jag mår bra — jo, jag tyckte bara det var roligt att få höra din röst — och så — kanske vi kunde gå ut och roa oss litet tillsammans i afton — äta en festmåltid — bara för att det är skönt ibland att leva.

En ensam, ung mor.

Av Elisabeth Högström-Löjberg.

*I bädden mot kuddens vita lin
sig ringlar ett praktfullt mahognyhår,
och sol går på sned genom rutan in,
så hjässan en darrande gloria får.*

*Blicken ur ögonens dunkla brunnar
brinnande stirrar i rummet ut.*

*Vaka och gråt är det bud, den förkunnar,
ett klagande kält, varför sagan tog slut.*

*På armen ligger ett bylte i vitt
med rynkad brodyr intill högröd hy,
en dyrköpt förening av mitt och ditt,
för vilken världen är ändlös och ny.
En son är kommen, en stolt förhoppning,
så ofta dryftad i skymningsstunder —
en länk i släktet, ett liv i knoppning,
ett lyckans eviga, friska under.*

*Nyss glimmade kronan bland luftiga veck
av brudslöjans lätta tyll,
men tidigt drog sorgen sitt svarta streck
över ungmors skära idyll.*

*Fäfängt, förgäves med Rovriddar Död
stred du om skatten i farlig duell.*

*Grymt segraren ryckte undan ditt stöd
och bräckte er lustbåts propell.*

*Nu skulle han kommit och lutat sig ned,
blek efter spänningen nyss,
och stilla i majkvällens ljusa fred
ha tryckt på din panna en kyss.*

*Kanhända att ock ett par tårar droppat
mot fingrarna fina på lakansbården,
som nu ha i stället små blomfrön stoppat
i fuktiga kullen på kyrkogården.*

*Så sakta seglar en ullig sky.
Men liten, som ännu ej fägnats ett dugg,
begrinner otåligt grymta och gny,
och tycker, att världen är skamligt njugg.
Rätt så, du majbarn, må glupsk du vara,
så du kan växa dig stark och stor,
och livets fråga trots allt besvara
med vackert ja åt din sorgsna mor!*

MINA LEVNADS MINNEN

AV HELENA NYBLOM.

(Forts.)

DEN UNGA FLICKAN HAN HAR ÄLSKAT, går i kloster, och han återser henne blott en gång, då hon i kyrkan går förbi honom med nedslagna ögon. Berättelsens gång, intrigen däri, är varken ny eller invecklad, men Turgenjevs sätt att berätta är så djupt mänskligt, så fyllt av musikalisk poesi, att man tycker sig aldrig ha läst en mera gripande skildring. Dessutom vimlar novellen av intressanta människotyper, och här har dikta- ren också förstått att mästerligt framställa en gammal fattig tysk musiker och en fransysk guvernant, som båda ha plumsat ner i de äk- tryska omgivningarna.

En berättelse av Turgenjev som är föga känd och läst är "Faust". Han skildrar däri det överväldigande intryck som dikten kan göra på en människa, som inte förut har levat med fantasiskapelsen. Den unga frun, för vilken hjälten i boken föreläser "Faust", har blott sysselsatt sig med verkligheten och sina vardagsplikter, men hon är en mycket allvar- lig och djupt tänkande själ, och då nu en ny värld går upp för henne vid åhörandet av Faust, gripes hon av kärlek till föreläsaren och lovar honom ett möte. Då hon inte infinner sig på det överenskomna stället, söker han henne hemma men släppes inte in. Hon har bli- vit dödssjuk, och han får veta att hennes dö- da mors vålnad har mött henne och visat henne tillbaka på den väg hon skyndat till mötes- platsen, och hon dör, utan att vilja återse ho- nom, som har kommit henne att svika sin plikt.

Kanske passar inte längre den sortens berät- telser för nutidsmänniskor, som betrakta det som den enklaste sak i världen att svika alla plikter, om en ny kärlek inspirerar dem. Men säkerligen har med denna uppfattning inte blott plikt-känslan utan den skäraste poesi för- svunnit.

Olycklig kärlek är numera en gammalmodig artikel. Man skaffar sig så mycken lycka som möjligt. Det olyckliga kommer först sedan. Det är, som sagt, inte originella eller frappanta ämnen Turgenjev behandlar. Han ser över- allt i livet mångfaldiga situationer och hän- delser, värda att besjunga, och har inte det minsta av denna jakten efter att finna en ny "ton" som nu tycks vara det som författarna isynerhet eftersträva. Det är inte gott att rik- tigt förstå vad därmed menas. Människorna, liksom naturen, äro och förbli sig alltid lika. Hat och kärlek, kraft och svaghet, och alla andra mänskliga känslor och fallenheter, ha i huvudsaken alltid varit de samma. Men lik- som i naturen alla år, vår och sommar, höst och vinter avlösa varandra i oöverskådlig mångfald, så finnes också en oändlig mängd av olika mänskliga sammanställningar. Något nytt blir det aldrig, men det beror på en dik- tares begåvning om han ger oss en ny syn därpå.

Denna begåvning har Turgenjev. Man und- drar ofta när man läser honom: "Varför har jag inte sett eller märkt detta förut? Det ligger dock så nära och är så enkelt."

Utom sin stora begåvning hade Turgenjev också fördelen av en hög kultur. Född i Ryss- land, älskade han sitt land med en brinnande och trogen kärlek, men omständigheterna tvungo honom att leva nästan hela sitt liv i Väst-Europa. Vad han där insöp av allt

det bästa konsten i alla år har och har haft, gick honom så fullkomligt in i blodet, att man med rätta kan använda ordspråket på honom, när det säger: "Kultur är det som är kvar, när man har glömt allt vad man läst." Bredvid honom förefalla de flesta författare ganska råbarkade.

Jag har inte kunnat låta bli att uttala mig något vidlyftigt om denne store diktare. Jag ville försöka att väcka mera intresse för hans enastående diktning, som, åtminstone hos oss, tycks vara på väg att falla i glömska. Lyck- liga de som kunna läsa honom på ryska, hans eget älskade språk!

Det var sköna tider då jag studerade dessa tre diktare i mitt rum en trappa upp i Geijerska gården. Utanför fönstret blommade lön- narna. Högt på Slottsbacken såg jag Kristina- stapeln och slottet i profil, och när jag lade ner boken, var det för att taga emot barnska- ran, som kom glad och hungrig hem från sko- lan. Om kvällarna hade jag aldrig tid att läsa själv. Då var det läxor av alla möjliga slag, som skulle genomgås eller höras. Än var det att strida med den franska och tyska gramma- tiken, än störtade man med kung Faraon ner i det Röda havet, och så vandrade man genom Alperna och Pyrenéerna eller seglade ner för Donau och Rhen. Min mor hade i min upp- växttid sagt mig, att jag gärna fick läsa men att jag på samma gång skulle sticka. Detta gjorde att jag knappast visste om att jag hade stickstrumpan i handen, och det var många par strumpor som blevo tillverkade under lä- sandet. Nu behövs ju inte heller den konsten mer.

Många människor besökte oss på den tiden, och eftersom min man, efter professor Rabe- nius' död, blev inspektör musices, kommo ofta utländska musici och sökte upp honom. Bland andra vill jag nämna den italienske sångaren Brogi, som sjöng på operan i Stockholm, och som tillsammans med sin hustru och den sven- ske sångaren Forsstén gav konsert i Uppsala.

Brogi hade en enormt stor och mycket vac- ker röst. Han var en hög baryton, men man har sagt att han senare ville sjunga sig upp till tenor och därmed skadade sin röst. I Upp- sala uppträdde han på ett par konserter och besökte oss med sin hustru, introducerad av docenten Hugo Feilitzen, som var mycket lie- rad med litterära och musikaliska personligheter i Italien och Spanien. Vi hade en lunch för dem, vartill också Feilitzen var inbju- den, men då han dröjde att komma, gingo vi till bords. Brogi beklagade att han inte hade infunnit sig, och i det han klappade på hans plats vid bordet, sade han mycket vänligt: "Benedetta sie la sua posta". Emellertid kom Feilitzen störtande, då vi hade börjat äta, och blev mottagen med livliga applåder. En kväll då flera av Brogis beundrare hade arrange- rat en supé för honom på Gästis, sjöng han alldeles briljant. Särskilt minns jag en aria ur operan Nordens stjärna av Meyerbeer, däri hans röst klingade så triumferande mäkt- igt, att man tyckte taket skulle kunna flyga av gästgivaregården. Det var som en häls- ning söder ifrån, när dessa främmande mu- sici besökte oss, och de funno sig väl av den svenska gästfriheten, som de påstodo inte all- tid kom dem till del i andra länder.

En annan konsertgivare med vilken vi gjor-

de bekantskap var violinisten Freiberg, som gav konserter tillsammans med sin unga fru. Hon såg mycket söt ut, var klädd i vitt, och infördes vid sin mans arm. Hon ackom- pagnerade honom ganska bra, men kunde nog blott själv spela ett glansnummer, nämligen Webers Perpetuum mobile, vilket hon av- trummade, för att hennes man skulle vila sig en stund. Freiberg själv spelade mycket bra, fastän han inte hörde till de stora be- römheternas skara. Han sade själv mycket lugnt: "Niemand spielt gut. Joachim spielt nicht gut. Die Neruda spielt nicht gut. Wenn sie so ein vierzehn, sechzehn Jahre auf ein Stück sich geübt haben, dann können sie es freilich leidlich gut spielen, aber dann ekelt es ihnen selbst schrecklich an."

Man fick just ingen glad inblick i virtuos- livet genom hans beskrivning därav. Hans lilla fru klagade över hans brist på ordning. När han skulle lägga fram något ur en byrå- låda och inte genast kunde hitta det, tömde han hela lådan på golvet. "Och detta är väl det allra lättaste sätt att finna vad man sö- ker", avbröt han henne. "Då ser man genast var det ligger!" Det var i alla fall två lyckliga unga människor, som drogo världen omkring med violinen, nöjda med litet och mycket kära i varandra. Jag undrar vart de sedan ha ta- git vägen.

Jag nämnde Hugo Feilitzen, och jag får lov att tala litet mera om honom. Han var docent i franska och sysselsatte sig med alla romanska språk. Han ville äntligen jag skulle lära mig spanska, och trots mina invändningar, att jag hellre skulle vilja förkovra mig något i italienska, yrkade han dock på att vilja un- dervisa mig i spanskan. Det slutade också med att han var så vänlig att komma till mig och börja läsa med mig. Vi började med Echegarays El gran Galeotto", vilket skådespel mycket intresserade mig, både genom sin idé och de sköna spanska verserna. Ett par år läste jag ganska mycket spanska och drev det så långt att jag med bruk av lexikon kunde stava mig genom en bok. Grammatiken kunde jag lika litet lära mig på detta språk, som på något annat. En italiensk präst, som var an- ställd vid katolska kyrkan i Gävle och som ibland gav mig italienska lektioner, sade upp- riktigt till mig: "quando alla grammatica — lasciate ogni speranza!" Emellertid gav det mig rikt utbytte att läsa spanska för Hugo Feilitzen, och han var den älskvärdaste och mest anspråkslösa människa man kan tänka sig. Han, som så länge och så grundligt hade studerat franska, sade att han inte alls hade någon djupare insikt däri, det blev blott svä- rare ju längre han höll på därmed, en åsikt som kanske de flesta årliga människor dela om allt allvarligt studium och arbete. Hans anspråkslöshet var så stor, att han nästan all- tid började med att säga "Förlåt". Han hade alltid något att be om förlåtelse för. En dag då han kom ett par minuter för sent till mig till den spanska lektionen och som vanligt stannade i dörren med en bugning och ett ödmjukt "förlåt", tog jag en mycket sträng min och svarade, att jag verkligen inte visste om jag skulle kunna förlåta honom ett så gräs- ligt slarv som det att inte passa tiden. Han såg ett ögonblick helt förskräckt ut, men bör- jade så att skratta mycket tillfredsställd. Han

I VARJE HEM BÖR FINNAS

IDUNS KOKBOK

PRIS KR. 10:—

Pröva

Tuppens Zephyr

och Ni köper ingen annan.

som själv var så ytterst samvetsgrann, kunde med rätta förvåna sig över ytligheten hos andra. En dag omtalade han huru en kamrat till honom hade ropat till honom från den ena sidan av gatan till den andra, för att få upplysning om en författare han skulle föreläsa om i samband med några andra, samma kväll, men som han själv aldrig hade tagit reda på.

Något liknande har jag förresten själv upplevat och jag finner det otroligt med vilket mod dessa kritici och föreläsare ofta behandla både verk och personer, om vilka de veta det minsta möjliga.

Hugo Feilitzen var inte vacker. Han hade ett smalt, blekt ansikte, med en rätt lång framåtböjd näsa och huvudet var nästan alltid något framåtlutat, medan han gick mycket fort, som om han alltid hade brått. Hans älskvärda leende och snälla ögon talade genast om hans hjärtegodhet och människovänlighet. Hans klädsel var en blandning av slarv och snobbighet, och isynnerhet utgjorde visst ett par långa polisonger hans stolthet. De voro alltför långa till hans smala ansikte och slutade i några tunna hårtestar som fladdrade i luften. Jag tyckte inte de klädde honom och bad honom flera gånger att klippa dem, men han grep ångsligt om sina skäggprydnader och försäkrade att han inte kunde skiljas ifrån dem. En dag då vi voro sysselsatta med att läsa spanska, fann jag dessa polisonger ovanligt irriterande och bad honom att jag skulle få lov att klippa av dem dess yttersta spetsar. Med en suck gav han mig lov därtill och jag hämtade en stor skraddarsax, med vilken jag i ett par raska tag hade klippt av en handfull alldeles onyttiga tussar, som jag kastade in i kakelugnen.

Feilitzen sände en vemodig, resignerad blick efter dem, och jag tror verkligen att det för honom var ett offer på vänskapens altare.

Inte långt efter våra lässtunder lämnade Feilitzen Uppsala, och dog kort därefter till följd av en farlig operation. Medan han låg sjuk besökte jag honom ännu en gång i Stockholm. Han sade då, att han hade tänkt att utträta en hel del, men nu hade han det allt bakom sig och bekymrade sig inte mera därom. Han var färdig med livet. Hans närmaste talade om att hans sista ord var "tack"! — Alla, som känt honom, skola minnas honom som en sällsynt god och osjälvisk människa.

En annan utmärkt personlighet, som blev vår vän under sitt uppehåll i Uppsala, var den franske botanikern Flahault, professor i botanik i Montpellier. Jag antar att det närmast var Linnés namn som fick honom att studera i Uppsala. Han var förtjust i livet där, och idealiserade det mycket i sin uppfattning. När man hörde honom utgjuta sig över Uppsalas fullkomligheter och studenternas sköna liv, skulle man tro att han beskrev ett idealsamhälle, som knappast var att finna här på jorden. Orsaken därtill var nog den, att han själv var en ovanligt nobel och fin människa, som knappast kunde hysa onda eller stygga tankar om någon eller något, och för vars uppfattning det minsta goda genast antog stora proportioner. Han var en liten blond man, som gärna kunde varit skandinav men han kunde inte tala annat än franska, och det var ett ganska underligt tungomål på vilket han underhöll sig med mina yngsta barn, med vilka han var mycket god vän. Själv var han förmyndare för sin avlidne brors barn, och eftersom han inte var förmögen, ansåg han sig inte ha råd att gifta sig, förrän hans brors barn voro uppväxta. Han använde allt han kunde förtjäna på deras uppfostran och följde deras utveckling med faderlig ömhet.

Mycket ivrig katolik, talade han dock föga eller intet om sin religion, men levde därefter och ingav mig höga tankar om dess inflytande på ärliga människor.

Med den ömmaste kärlek talade han om sin mor, en gammal dam som bodde i Lille. Han berättade om huru hon stod upp i daggroningen för att sätta sig till sitt arbete, som bestod i att sy kläder till små nyfödda fattiga barn. Det föreföll henne så sorgligt att det skall komma barn till världen som inte kunna få en trasa att skyla sig med. Nu på sina gamla dar var hon hela dagen sysselsatt med att göra i ordning utrustningar till sådana små stackare, och eftersom det aldrig tog slut med nya barn, som kommo till världen, tog inte heller hennes arbete slut så länge hon levde.

Monsieur Flahault var i hela sitt sätt och uppförande fri och naturlig, men särskilt visade han damerna en ridderlig vördnad och beundran. En dag då han lämnade oss, ropade jag till honom. "Oh, monsieur Flahault, je vous aime!" Han vände sig om och hoppade till av förskräckelse, log därefter mycket belåten, gjorde en djup bugning och försvann.

Numera är han professor i Montpellier.

Sedan hans brorsbarn blivit vuxna och kunna försörja sig själva, har han gift sig och har nu själv vuxna barn. Tyvärr har jag aldrig sett honom sedan han lämnade Sverige, men jag har honom i kärt minne som en representant för ett Frankrike, som nog har många hans likar att uppvisa. Vi bedöma ju gärna fransmännen efter Parissnobbarna, liksom främlingar bedöma svenskarna efter de herrar som dricka punsch på restaurangerna.

En av de konstnärer som flera gånger besökte oss i Geijerska gården, var skulptören John Börjeson. Han stod på den tiden på höjden av sin mannakraft, och han gjorde intryck av en ung viking. Han hade, som bekant, försökt sig på många ting, innan han blev skulptör, bland annat varit vid teatern. Ännu sjöng han bra, med en klingande, vacker tenor, och i synnerhet föredrog han italienska visor på dialekt med elektriserande värme. Han och min man kunde tävla med varandra i livlighet, och när de disputerade, skedde det med sådan eld och låga, att man väntade de skulle fara i luven på varandra, men det slutade alltid i största vänskaplighet. I Sergels våning nära Hötorget fick Börjeson sin professorsboning, som han med sin hustrus hjälp inrättade mycket smakfullt, och under många år mottogo de alla inländska och utländska konstnärscelbriteter i sitt gästfria hem. Om jag hinner dit skall jag omtala en mycket vacker fest som där firades för Björnson, då han blev Nobelpristagare, och vid vilken jag var närvarande.

Bland andra personer, vilkas namn äro kända av den svenska allmänheten, vill jag nämna skalden Nybom, som en morgon uppenbarade sig i vår matsal. Hans liv hade, som man vet, gestaltat sig ganska sorgligt, och efter att ha tystnat med sina högromantiska kväden levde han nu fattig och bortglömd i en av Sveriges småstäder. Då jag kom in i matsalen till frukosten satt han där. Han vände sitt långa, sorgsna ansikte mot mig och hälsade mig med de ganska rörande orden: "Ursäkta att jag är så ful!"

Jag kan aldrig glömma det melankoliska uttryck som ledsagade hans hälsning, fastän jag har glömt allt han sedan sade.

De sista åren vi bodde i Geijerska gården kom Gunnar Wennerbergs son, Gunnar Gunnarsson till Uppsala. Han var student och skulle läsa vidare på sin juridiska examen,

men han hade tydligen inte minsta lust eller fallenhet därför. Det gick obeskrivligt trögt. Jag frågade en dag hans far varför han absolut skulle bli jurist, då det tydligen bar honom alldeles emot, men Wennerberg såg strängt på mig med sina ljusa ögon och svarade blott: "Därför att jag är herren!" Och därmed fick man nöja sig. Man kunde dock se på unge Gunnars ögon, att han inte begrep ett dugg av sina juridiska böcker. Däremot var det något annat som fängslade honom, och vartill han snart visade avgjorda anlag, och det var teckningskonsten. Det var huvudsakligen blommor och växter han älskade att rita och redan då förstod han, som få, att uppfatta allt det fina, graciösa och eleganta som finns i en blomstjälk, i en halvt utsprungnen blomma, i en mängd frambrutande knoppar, i förkortningarna och grupperingen av bladen, kort sagt i allt det mångfaldiga liv som rör sig i växtvärlden. Senare utvecklade sig denna talang till verkligt mästerskap, och som målare har han också visat sitt fina färgsinne. Endast förefaller det mig, som om han inte alltid valde en tillräckligt diskret bakgrund till de strålande blomstertavlorna. Om blommorna själva utveckla sin färgprakt störas de av en alltför strålande bakgrund. Men annars kände han blommorna mycket intimt och återgav deras olika karaktär på ett tjusande sätt. Den tunga tid han läste på sin juridiska examen ritade han blommor på alla lediga stunder, och han fann nog ganska många lediga stunder. En dag skulle han tentera och därefter komma till oss på middag. De han kom var han kuggad. Men inte kunde man sätta sig och sörja. Tvärtom, man fick lov att trösta sig. Det var det härligaste pingstväder och vi vandrade först ut i skogen, och sedan satte Gunnar sig att rita blommor tillsammans med Ellen. Missödet med tentamen tycktes inte ha gripit honom vidare hårt. Det dröjde ju inte så länge innan Wennerberg gav med sig och unge Gunnar fick fara till Paris för att utbildas till konstnär. Småningom började han också sysselsätta sig med konstindustri och komponerade många utmärkt vackra och originella föremål i glas och porslin. En tid var han anställd vid porslinsfabriken i Gustavsberg, men han återvände till Paris, och Paris slök honom. Han dog där som en bruten man. Här hemma hade man nog inte förstätt att till fullo uppskatta hans talang. Blomstermåleri är ju en genre som intill dato inte är så synnerligen högt ansedd hos oss, men häri tar man alldeles säkert miste. Varför skulle det inte vara lika konstnärligt och vackert att måla blommor (om det göres konstnärligt och vackert) som att måla landskap, djur eller människor? Man behöver blott minnas de holländska blomstertavlorna för att förstå hur högt man skattade "Stillebenskonsten" i en av konstens rikaste perioder. Och är inte i och för sig blommor och frukter ett mycket dekorativt ämne, som kan bringa färgglans och glädje i ett rum, där man kanske inte alltid har tillgång till levande blommor och växter.

Vi ha inte många utmärkta blomstermålare, och ofta bedrives ju denna konst mycket diletantiskt. Men blott en sådan konstnärinna som t. ex. Anna Norstedt-Siberg, är nog för att inge respekt och beundran för denna art av målning. Hennes tavlor kunna jämföras med de bästa holländska och äga ett djup och en poesi, som gör att man aldrig tröttnar på att betrakta dem. Gunnar Wennerbergs starka sida var en älskvärd charm och elegans.

(Forts.)

KOSTYM BLIR ELEGANT
KEMISKT TVÄTTAD
ELLER FÄRGAD HOS
ÖRGRYTE KEMISKA TVÄTT & FÄRGERI AB GÖTEBORG

Bomullstyger - Möbeltyger - Gardiner

Vackra, starka, handvävda, ljus- och tvättäkta.
Prover sändas. Preciserat godhetsfullt vad Di önskar.
Konstflitens försäljningsmagasin, Göteborg.

DÖDSÄNGELN I CELEBES - AV TERES KAUDERN

SPANSKA SJUKAN, SOM GJORT SIN rund över hela världen, hittade också vägen djupt in i urskogen bland fjällen i Central-Celebes. På Java härjade den först våldsamt. Så kom den med båtarna i början av november 1918 över till Makassar på Celebes, fördes av fartygen till kustplatserna och spridde sig sedan från dessa inåt landet med förvånande hastighet.

Vi vistades vid den tiden i Koelawi, tre dagsresor söder om Paloe i västra Central-Celebes. Där hörde vi talas om, hur hela Paloe plötsligt angripits av influensan: kontrollören, militärläkaren, hela truppen, posttjänstemännen, de kinesiska handlandena alla voro ur funktion.

Men i Koelawi stod allt väl till, och vi tänkte, att sjukdomen kanske skulle hålla sig vid kusten, liksom vid ett föregående tillfälle då Paloe men ej inlandet hemsöktes av päst.

I Koelawi representeras den holländska myndigheten av en s. k. inländsk assistent, minahassare till börden. Till namnet har Koelawi självstyre under en furste, som bär titeln magac.

Assistenten begav sig i medio av november ned till Paloe i tjänsteärenden, varvid han medhade en tjänare. Efter 5—6 dagar kom han tillbaka. Han förde med sig till Koelawi en osynlig gäst — spanska sjukan. Han och hans tjänare hade inte väl kommit hem, innan de blevo sängliggande i våldsam feber, hosta och de övriga symptomen.

Koelawis missionär och en enda europé, adjutant Loois i Frälsningsarmén, allas tröst och hjälp, såg till de sjuka, som efter ett par veckor voro på bättringsvägen utan att ha svävat mellan liv och död. Men under tiden hade alla i deras närmaste omgivning blivit smittade, och, värst av allt, även missionären, som dessutom redan förut besvärades av ett elakt njurlidande. Lyckligtvis blev denne ej svårt angripen av influensan, och det såg för övrigt ut, som det ej skulle bli vidare allvarligt i Koelawi. Dödsfall hörde vi ej talas om.

Min man begav sig därför den 6 december ut på en länge påtänkt färd till Bada och Besoa söder om Koelawi. Han åtföljdes av vår javanske tjänare samt fem bärare, vilka ersattes av andra i Gimpoe, en dagmarsch söder om Koelawi. Han sade, att vi kunde vänta honom tillbaka om tio dagar, alltså den 16, i lagom tid att göra förberedelserna till julens firande.

Dagen efter det min man givit sig åstad, drog ett långt tåg förbi pasanggrahan, där vi bodde, på väg till begravningsplatsen. Det var icke mindre än åtta personer, som begravdes på en gång. Nästa dag var det elva. Så fortsatte det undan för undan.

Boningshus i Koelawi.

Missionärsfamiljen Loois i Koelawi med sina tjänare.

Hos missionärens stod det illa till. Adjutant Loois var visserligen själv bättre, men dock ur stånd att gå ut och hjälpa det döende Koelawi. Hans hustru hade mer att göra, än hon kunde orka med, ty hennes båda kvinnliga tjänare lågo sjuka och likaså de tre skolpojarna, som på

Förnäma personers gravar på begravningsplatsen i Koelawi.

sin lediga tid brukade sköta hästarna, samla ved, bära vatten o. d. Hon hade dessutom två små barn att passa, det yngsta ännu ej ett år. Jag hjälpte henne det lilla jag kunde, tog det äldsta barnet till oss, bakade dagligen brödet åt henne o. s. v.

Det må i förbigående sägas, att ingen, som ej på nära håll sett det, kan göra sig en föreställning om vad dessa missionärer på avlägsna poster få uppleva i sin ensamhet.

Spanska sjukan for hejdlöst fram bland de arma, åt sig själv överlämnade koelawierna. Somliga flyktade upp i bergen, men sjukdomen hittade dit också och tog sina offer lika obarmhärdigt som nere i dalen.

Magac hörde till dem, som först fick influensan. När han var en smula bättre, tog han sig för att gå till floden och uppriska sig med ett bad. Sen var det slut med honom. Missionären, som knappt kunde stå på benen, släpade sig till hans hus, men kunde ingenting göra för den döende. Dennes båda barn voro också all-

varligt sjuka; och gossen, en 10-åring, som såg sin far dö, ropade ideligen: »Jag vill dö med min far, jag vill dö med min far, jag vill inte ha medicin!» Men han blev sparad åt livet.

Det är brukligt, att koelawierna begrava sina döda i kistor, urhålkade trädstammar, med lock. Men under denna epidemi fanns det ingen, som kunde hugga till kistor. De få, som voro på benen, hade nog att göra med att gräva gravar. Ofta blevo ej groparna djupare, än att vildsvinen bökade upp liken. I pasanggrahan kunde vi vid västlig vind känna likstanken från begravningsplatsen, som ligger i närheten.

Inte ens Magac fick en ordentlig kista. Ett gammalt skåp fick släppa till några plank till en enkel lår, i vilken han fördes till begravningsplatsen, åtföljd av kanske tio personer. Aldrig har en förnäm koelawier jordats med mindre ståt. På hans grav blev icke ens det sedvanliga enkla lilla korset rest.

När missionären började kunna gå omkring i hyddorna till folket, mötte honom syner så förskräckliga, att hans nervsystem blev satt på ett prov, som det knappast tålde vid. Han kom in i hus, där han snavade över lik och döende, och där smutsen, stanken och eländet voro utan gräns. De flesta ansikten, som ännu voro mäktiga ett uttryck, lyste upp av hopp, där han kom. Han kunde nog hjälpa nu som alltid annars. De togo hans medicin, lydde hans råd att inte gå och bada i floden, och för många blev missionärens besök en vändpunkt i sjukdomen. Det hände att adj. Loois på en dag gav medicin åt 200—300 människor. Men själv kunde han varken äta eller sova, så uppskakad var han.

När missionärens tjänstefolk tillfrisknat, började fru Loois för att hjälpa och spara sin man att gå omkring till de sjuka. I den första hyddan hon kom till, hade hon svårt att öppna dörren. Det berodde på att en gammal man låg utsträckt på golvet framför den. Om han var död eller levande, kunde man ej se. Vid den öppna fönsterluckan satt en kvinna med blottad överkropp och sökte svalka mot den brinnande febern i draget. Ett naket 2-års barn krälade på spjälgolvet, och ett par andra personer lågo på flätade mattor på golvet i vråna. Plötsligt syntes ett avmagrat, stirrande ansikte i dörröppningen. En yngling steg in, föll framstupa på golvet, och en blodström välldes fram ur hans mun. »Det är min bror», sade kvinnan som satt vid fönsteröppningen.

I detta hus liksom i så många andra fanns intet att äta. Risbodarna, där det oskadade riset, paddin, förvaras, ligga ofta långt från boningshusen. Och vem kunde

(Forts. sid. 682.)

En grupp Koelawifolk.

En bondflicka från Guthachthal. Schwarzwald, har röda bollar i hatten. Som gift får hon ha svarta.

Schwarzwald är berömt för vackra folkdräkter. Här syns till höger en bröllopsdräkt.

En brud i Bückeberg. Schaumburg-Lippes huvudstad, i bröllopsstass.

En skönhets från kaffets land, Guatemala.

I Samoa förstå damerna också konsten att klä sig.

En negress i stor — men ändå så liten! — toalett håller siesta.

I Elzthal i Koblenztrakten är det damerna, som ha »storm»!

Nästan alla japanskor älska nikotin. Den lilla pipan räcker bara till tre bloss.

En skön marockanska i en klassisk attityd.

Detta är en skådespelerska i Siam, klädd i falska juveler.

PÅ DENNA SIDA ÅTERGES NÅGRA modebilder, plockade litet varstans på världskartan. De visa än en gång den kända tesen, att kvinnors uppfinningsrikedom är outtömlig, då det gäller att ge sin skönhet en pikant relief och de ha sitt intresse både för etnografen och modepsykologen. Numera ösa ju de skapande modekonstnärerna i Paris gärna ur exotiska källor. De ha lånat Japans kimonos och bizarra mönster, Indiens pärlkedjor, Söderhavsoarnas apskinn och raffia (= bastremor). Kanske gå vi om något år i broderade Samoakjolar och hawajiska blomstergirlander. Man kan aldrig veta.

En flicka från Hawaji. Den dubbla guirlanden är hennes förlovningsring.

BAKOM KULISSERNA I ETT FRANSKT KÖK

FRÅN VÅR UTSÄNDE MEDARBETARE, SARA OLSSON

LITET VAR AV OSS SVENSKAR har i detta folkvandringens år varit i Paris och kan säga ett och annat om fransk matlagning. Studierna ha då skett från ett bord i den franska restaurangens matsal, och om man går till Café de Paris eller liknande mondäna ställen, där redan de äkta filetgardinerna skvallra om dinerprisens beskaffenhet eller till Duval Bouillonner eller andra relativt billiga ställen, blir ju en individuell finansfråga. Till Café de la Regence snett emot Théâtre Français, svenskarnas gamla stamlokal med de svenska tidningarna, kommer man alltid någon gång. Och gourmeten ångrar det inte. Maten är dyr, men en utsökt exponent för den franska matlagningens finesser. Där finnes en timbale de riz à la volaille, vars charmanta egenskaper man minns länge...

Men det är inte på de av främlingar besökta restaurangerna man allvarligt bör studera franskt kök. Det sker bäst på en av dessa små, ibland något avsidigt från stråkvägarna belägna genuint franska restauranger, där man även i dessa turistströmmens tider nästan uteslutande hör franska talas. Att komma in i det allra heligaste — köket — på en sådan restaurang, hör inte till det allra lättaste. En fransk kock är en enväldig monark i sitt rike och han släpper inte gärna in främlingar. Det lyckades mig dock att tack vare förbindelser komma in på detta väl omgärdade område, och jag fick kockens älskvärda tillåtelse att komma och gå i köket som jag behagade.

Vad som först frapperar mig är kökets litenhet och den ytterliga reda som råder där trots att flera personer arbeta samtidigt för högtryck på en betydligt mindre golvyta än i våra Stockholmsrestauranger. Var sak är på sin plats och var arbetare på sin. Endast manlig betjäning, som under en mästarkocks ledning utbildar sig för kockens yrke.

I olika avdelningar förberedes kött, fisk, grönsaker, såser, kalla rätter och efterrätter. Genom köket tona då och då klart och tydligt kockens kommandoord. Kyckling! Kyckling kommer! svarar det borta i rummet, och i samma sekund gå tråd och nål genom den väl ansade fågelns ben och vingar, som vändas så att bröstet kommer så högt som möjligt. Nästa man tar hand om den, vänder den i rivet bröd, och en slev stor som en kaffekopp fylld med smör hälls över den. Grytan sättes ilsnavt in i ugnen, som är mycket het, och på 25 minuter är kycklingen färdig.

Stek aldrig kyckling ovanpå spisen! säger kocken under arbetets gång.

I två timmars tid arbetas det för högtryck. Ingen rätt bäres ut till gästen, förrän köksmästaren mönstrat den, och den blivande mästarkocken likaväl som minste kökspojken får känna sin chefs kraftiga hand, när han i brådskan glömt torka fatet. Mycket stryk ingår i en kocks uppfostran. En sittopp då och då anses klara den lille kökspojken tankar.

En fransk kock är i sitt kök en stor pedagog. De första regler han lär sina elever äro följande; de äro enkla nog, men han drar sig likväl inte för att beteckna dem som den franska matlagningens grunder:

Tvätta alltid grönsaker i saltat vatten.

Använd en särskild kniv till lök. Ugnsvarmen skall vara jämn.

Maten skall serveras varm, samt vackert och aptilligt upplagd, då är halva målet vunnet.

Försumma aldrig att smaka på en sås innan den serveras.

Passera all frukt genom träsikt, aldrig i sikt av metall, ty då fördärvas fruktens färg och smak.

Skälla alltid en ny kastrull före användandet.

Varje köksredskap skall ha sin bestämda plats. En kock, som icke kan sitt yrke, använder halva sitt liv till att söka saker som han icke placerat på sin rätta plats.

I källaren skall temperaturen vara 60° Farenheit.

Vinets rätta temperatur måste provas.

Smaka själv först innan någon annan bjudes av maten.

Tappa aldrig förnuftet när något brännes vid och använd aldrig fula ord till kastrullen.

Kom alltid ihåg att matlagningens yrke är en konst som icke läres på en dag, men när man en gång kan det, kan det försörja sin man. — — —

Med "litet av varje" som ingredienser och dessa regler har ni den franska kockens konst.

Jag återger här nedan några recept på

Äkta franska soppor.

Soppan är den franska matlagningens hörnsten — om man får använda en så bastant liknelse om något så flytande och lättsmält.

Efter arbetsdagens slit är "l'heure de la soupe", den välkomna hemtrevliga stunden då familjen samlas kring den rykande soppterrinen. Och i tillagningen av den klassiska franska soppan, le pot au feu, äro fransyskorna mästare. I många trakter av Frankrike såsom i Bearne och de sydliga provinserna, äro soppor så gott som det enda näringsämnet. Att det är ett kraftigt substantiellt dylikt kan man se på den starka och energiska ras som bebor Pyreneernas sluttningar.

Pot au feu.

Denna franska nationalrätt tillagas vanligen i riklig mängd, så att den räcker för flera måltider. Den vinner nämligen i smak då den blir uppvärmd.

I en stor gryta lägger man ett kilo oxkött väl hopbundet, så att det inte faller sönder då det kokas, ett märke, som väger åtminstone ett kvarts kilo, en liter kallt vatten och två teskedar salt. Låt det hela komma i kokning, skumma försiktigt, tillsätt en kaffekopp kallt vatten, låt det hela åter komma i kokning, skumma och låt det sakta småkoka i tre timmar med locket en smula på sned. Efter de tre timmarna tillsättes två medelstora morötter, två vita rovor eller en liten gul sådan, skurna i fyra delar, en bit finskuren vit lök, två purjolökar, en palstermacka, skuren itu på längden, ett kvarts kålhuvud, en rödlök, skuren i tjocka skivor, en stjälk selleri, skuren i tvåtums långa bitar, en tesked salt och en halv tesked peppar. Soppan kokar ytterligare en timme eller tills grönsakerna äro genomkokta. Slutligen tillsättes hackad persilja och så mycket fett som möjligt avskummas och användes sedermera till att steka i. Rätten serveras omgiven av grönsakerna. Litet av buljongen serveras på tunna rostade brödskivor medan resten kan serveras en annan dag med kokt ris eller vermiceller. Köttet kan om man så vill serveras kallt dagen därpå med grönsallad.

Soppa på vattenkrasse.

Denna goda franska vårsoppa tillagas på följande sätt.

Man tvättar och skalar fyra medelstora potatisar mjuka i sex kaffekoppar vatten, vari man lagt en tesked salt. Passera de kokta potatisarna, medan de äro varma, genom en purépress, tillsätt potatisvattnet till purén och avred det med en matsked mjöl och en matsked smör. Tillsätt två kaffekoppar vattenkrasse, finhackad, två teskedar salt och tre åttondels tesked peppar. Då man mäter vattenkrassen, pressar man ned den i koppen och hackar den sedan. Denna soppa serveras varm med krutonger. Om man önskar soppan tunnare, kan man tillsätta en kaffekopp varmt vatten eller varm mjölk, helst det senare.

Löksoppa.

Skala och skär sönder fyra lökar i tunna skivor. Bryn dem i ½ matsked margarin eller flottyr, tillsätt därefter en halv liter kokande vatten och rör oupphörligt, tills massan blir jämn. Soppan får koka i femton minuter, därpå tillsättes en ny halvliter kokande vatten och en kvarts tesked salt och en kvarts tesked peppar. Serveras med krutonger och riven parmesanost.

(Forts. sid. 681 d.)

Genom att skära potatisen i tärningar (se översta bilden) sparas tid vid kokningen. Bilden därunder visar, hur potatisen drives genom purépressen. Soppan serveras, då den är färdig, i de moderna buljongkopparna, såsom man ser å nedre bilden.

GORKIS FRU: KVINNAN BAKOM VERKET

MAXIM GORKI ÄR DET STARKASTE namnet, som den ryska bolsjevismen har att visa utåt. Men bakom denne "starke man" står det en kvinna, som i själva verket är den, som drivit honom till bolsjevismen — hans hustru.

Fru Andrejeva har som bekant just varit i Stockholm. Hon har emellertid hållit sig strängt skild från alla intervjuare. Och ingen, som inte intimt känner paret Gorki, kunde ju heller veta, vad hon betyder för sin man och alltså för Sovjet-Ryssland. Här är åter ett litet exempel på hur en kvinnas klokhets och — fåfänga kan få, man vågar väl hur det än går säga världshistoriska verkningar.

Personer, som mycket nära känna paret, har för den som skriver detta lämnat en liten intressant karaktäristik av fru Andrejeva och hennes förhållande till mannen.

Fru Andrejeva, som tidigare varit gift med en bekant rysk ingenjör, var en mycket duktig skådespelerska, innan hon blev gift med Gorki. Som Gorkis hustru kom hon att spela en stor roll i hans liv. Gorki hade förut varit en äkta demokrat, tillgänglig och enkel i sitt sätt. Han hade varken intresse för eller förstånd på politik och han bytte flera gånger om politiska åsikter. Men vad hände, sedan han väl blivit den vackra skådespelerskans man? Han började deltaga i det politiska livet, och överallt ville han spela främsta rollen. Samtidigt gick det nerför med hans litterära skaparkraft; den politiska och sociala tendensen förstörde den forna friskheten i hans verk. Fru Andrejevas makt över Gorki var så stor, att det var omöjligt att nå man-

Fru Andrejeva.

nen utom genom henne, och hon drev honom över till bolsjevikerna, som han hade hatat före kriget. Inte som om den begåvade skådespelerskan skulle ha varit en övertygad kommunist. Men här, i de segerande kommunisternas läger, kunde Gorki få spela den absolut främsta rollen, och fru Andrejeva själv fick tillfälle att vara t. ex. den räddande ängeln för vissa hårt ansatta storfurstar.

Fru Andrejeva känner sin man väl. Hennes makt över honom beror framför allt på att hon förstår att göra hela sitt väsen mot honom till ett fint smicker. Hon känner väl alla svagheter i hans karaktär. Med sin charm och sitt inflytande drar hon som en trollkrets kring honom. Hon kontrollerar var-

je hans ord och ingen får tala med honom utan hennes tillåtelse. Vid hennes sida tillbringar Gorki sitt liv som en fången prins. Hon har, mitt under den kommunistiska revolutionen, ordnat ett luxuöst hem åt honom med stora konstsamlingar o. s. v. I ett som allt: Gorkis hustru är typen för en energisk, begåvad och maktlysten kvinna.

— Så långt våra sagesmän. Det ser ut, som om den karaktäristik, vi här återgett, skulle passa in väl på den ryska kvinnan i allmänhet och på — den ryske mannen. Man minns Turgenjevs skildringar av viljestarka kvinnor och veka män. De ryska kvinnorna tyckas vara av ett särskilt starkt virke.

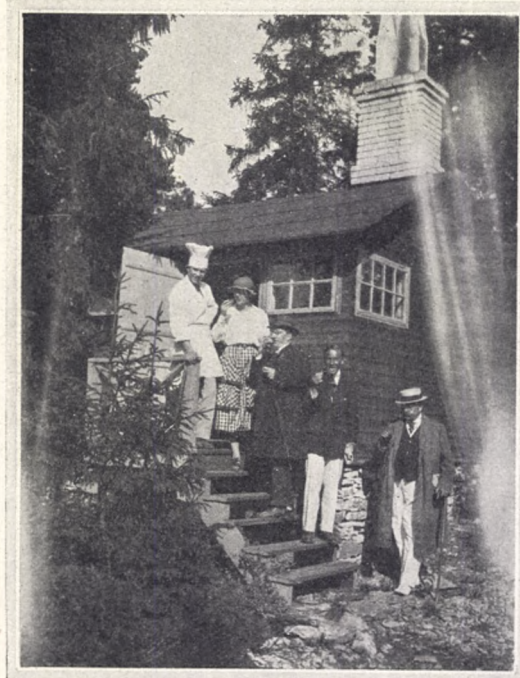
Också Meresjkovskis maka, fru Gippius, tycks vara en sådan äktrysk kvinnotyp. Även hon har politiskt starkt påverkat sin man (som är anti-kommunist), berättat för oss vänner till dem båda.

Fru Gippius, som nu med sin man bor i Paris, är en av Rysslands finaste nu levande lyriker. Hon har en manlig hjärna, umgås bara med män, gick i sin ungdom i mansdräkt. Hon är satirisk, spirituellt, skarp och klar, ingalunda kvinnligt mjuk eller öm — men rolig.

Och för att fortsätta med de ryska författarna och deras kvinnor: — Kuprin då? — Kuprin, vars namn nu allt mer kommer i förgrunden bland moderna ryska författare? Kuprin är ingen erotiker, men han kan inte skriva en roman utan att vara omgiven av kvinnlig ömhet och vård. Det tycks verkligen om de ryska männen gälla, att det måste "staa Kvinder bag dem".

E. TH.

BORTOM HAVET OCH VARDAGEN

Resenärrerna (ett antal inbjudna Stockholmspublicister) bjudas på bakelser i en Kneipp-hyddas vid Visby.

EN KANADENSARE, MÅLAREN WILLIAM Blair-Bruce, för länge omkring i världen för att finna en fager ö, han drömde om. Till slut fann han den ön: det var Gottland. Nu vilar han i dess jord.

Vi andra, som ha mindre romantiska drömmar, kunna ändå prisa oss lyckliga, om vår tur och den präktiga Gottlandsbåten föra oss till ön. Redan färden dit är ljuvlig. När solen gått ner i havet, far man fram liksom inte över vatten längre, utan genom färger, — genom skälvande regnbågar, som

lent bära en mot Atlantis. Och när solen gått upp nästa morgon, kan man tro sig se sagostaden själv stiga ur vägorna med åldriga murar och torn — minnet av den rika och mäktiga Atlantis-stad, som för sekler sedan sjönk ner i den eviga sömnens djup.

Men när man väl kommit i land, behöver man lyckligtvis inte orientera sig efter sagans anvisningar, utan efter — Gottlands turistförenings. Denna mönstergillt skötta förening har redan nere vid hamnen ett kontor, där man kan få anvisning på bostäder, upplysning om router o. s. v. Ett annat kontor har föreningen i det gamla märkliga Burmeisterska huset. Turisten har en angenäm känsla av att ha kommit till den modernaste bland sagostäder, när han gjort bekantskap med denna förträffliga turistförening och eventuellt också dess ledande män: ordföranden konsul Ekman — en av Gottlands mest vidsydda och dugande män — vice ordföranden, den älskvärde redaktör Gustaf Svedman, och sekreteraren, den driftige löjtnant Ljungholm.

Publicister från Stockholm (Sv. D:s Yorrick, N. D. A:s Bon Soir, A. B:s Travlare m. fl.) framför Burmeisterska huset med dess praktfulla murgröna.

En idyllisk Visbygata: Fiskargränden.

Bland ruinerna med sägner från förr smyga sig nu rosor som en livets egen saga. Överallt möta spår från fordom. Ja, de finnas, som liksom inringats av dessa trollrunor — Gottland har gott om fornforskare och original. Men främligen behöver inte vara rädd för att bli förtrollad av annat än stadens och omgivningens skönhet. På det förstklassiga Stadshotellet eller var han vill bo har han det utmärkt. Snäckgårdsbaden, ett stycke norr om staden, är säkerligen ett av de skönaste naturliga strandbad vi ha i Skandinavien med en härlig sandbotten, med strand och skog och mjukt formade klippor därbakom. Och söder om staden har d:r Kallenberg uppfört sin s. k. Kneippby med dess små trevliga hyddor.

Ruinernas och rosornas stad brukar Visby kallas. Ruinerna gömma bestämt någon trollruna, som fångar främlingen, och rosorna fångsla honom med den eviga skönhetens makt.

E. TH.

SANNINGEN OCH SAMVARON

MED ÄREN LÄR MAN SIG EN SAK, att människor inte tala sanning. Och vidare att det sanningskrav man fått inpräntat i sig som barn helt enkelt inte skall hållas. Så fort man lämnat kamratlivet och lärarinnorna, en tillvaro där ens lögn betraktats med avsky och stämplat den osannfärdiga som en mindervärdig, börjar konsten att lära sig narras. Somliga lära det aldrig. Ända in i djupa medelåldern fortfara de att vara människor, som inte kunna handskas med sanningen, böja den, anpassa den, tuga med den så att umgänget med de andra blir mindre tungt. Sanningen behöver inte alltid komma fram, det är den förvånande lärdom, som tiden ger. Man bör förneka ett och hålla med om ett annat, alltid vaken på att manövrera sina ord, så att samvaron mellan människor glider lätt — vilket den, egendomligt nog, inte gör ändå.

Naturligtvis skall man, all ironi och beskhet över livets besynnerligheter åsido, inte plumpa åstad med sin sanning. Gör lögnen människan lycklig, så är inte jag eller du den, som vågar påstå, att olyckan i alla fall är bättre. Man får bara vara alldeles viss på, att inte sanningen ändå dyker upp — ty i efterhand och opåräknad är den värre än någonsin.

Emellertid, vad fin, fast och hovsam uppriktighet är ljuvlig! I ett par fall har jag just nyss mött den när den är som bäst, och intrycket vill inte lämna mig, den har varit som en blomma, som alltjämt doftar. Och den blomman har Iduns läsarinna

kunnat plocka i sin tidnings egna spalter — i fru Helena Nybloms minnen. Hon har helt stilla och orubbligt sagt sin mening om skilsmässor — nå, det är en stor problemsak. Men hon fortsätter att med den lugna rösten förklara att hon inte finner Öland vackert och att hon inte tycker om Gluntarna! Och när man på detta sätt fått sin hemliga aversion för Gluntarna utsagd klart och öppet, då inser man plötsligt, att den förtegenhet, man genom en rätt dyrköpt erfarenhet börjat tro är den enda möjliga umgängesformen, är en svaghet, som gör en själv missbelåten och halv. Nyligen hörde jag en person helt i förbigående säga: »Anatole France har jag nu aldrig kunnat fördra, jag sympatiserar inte med hela den där

genren» — detta sagt av en bildad, berest, fransintresserad ung man gjorde på mig samma intryck som fru Nybloms lilla fasta avböjande att finna det berömda Öland skönt, intrycket av något friskt, genomlevat och förnämligt.

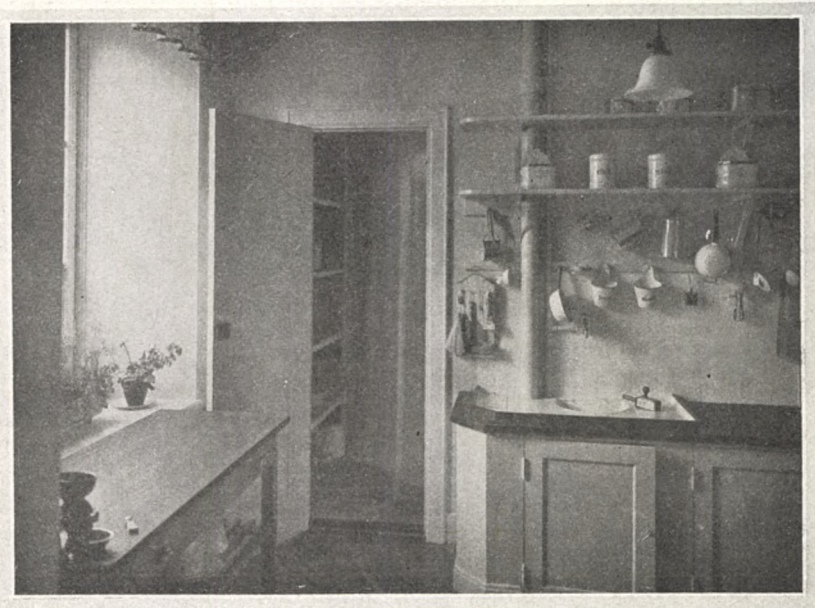
När man alltså till slut börjat få för sig, att när allt kommer omkring det rätta är, att med ett stelt leende hålla med om saker man har en utpräglad motsatt mening om och att så tamt som möjligt servera de skylande fraserna: Det skall bli mycket angenämt, tyvärr är vi upptagna — ni har så rätt, Östermalm är en synnerligen behaglig stadsdel! — det måste utan tvivel vara mycket skönt att ligga för öppet fönster hela natten, i själva verket har jag också börjat med det — då kommer en röst och förklarar att Gluntarna lukta punsch. Och fjällen falla från ens lögn, som man just nyss har sökt öva in: varför skall en kvinna, som inte varit student och inte levat på magisterns tid, aldrig dansat på en studentbal och inte är det ringaste besläktad med Uppsalas studentikosa leverne, hyckla att ha någonsin känt annat än den mest irriterande ledsnad vid gluntsång?

Så är det då sagt, jag har aldrig kunnat fatta Gluntarnas skönhet. Och man kanske skall fortsätta att vara uppriktig. Såvida man har det rätta sättet att vara det på. Annars hjälper ju varken osanningen eller de mest botfärdiga försök till motsatsen!

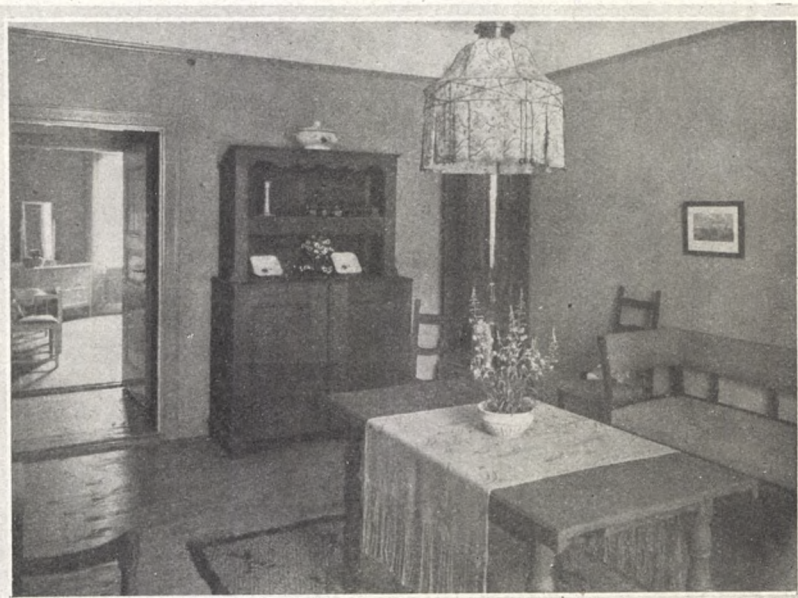
VERA von KRÆMER.

FÖR DEM SOM SÄTTA BO

HUSMODERFÖRENINGARNAS RIKSFÖRBUND HAR TAGIT INITIATIVET till en liten sommarutställning, som särskilt kommer att intressera allt ungt folk, som går i giftas- och bosättningstankar. Förbundet har — med Nordiska Kompaniet som leverantör av alla möbler och husgerådsaker — inrett en tvårumslägenhet i Torsgatan 56, en fastighet där det finns småvåningar och dubletter till salu. Från en rymlig halliknande tambur kommer man först in i ett prydligt kök av vanlig typ, där väl tillvaratagits de möjligheter som funnits. Köksbordet, som med ett lätt handgrepp förvandlas till bakbord och som har galler under skivan för plåtar o. d., är syrebetsat, likaså köksbänken. Diskbänken är belagd med kakel och i avloppet sitter en liten praktisk inrättning: en korg av ståltråd, som uppsamlar äggskal o. d. Intill köket är en matvrå med soffa och bord i gulpolerad och svart furu. Denna vrå kan i nödfall tjänstgöra som jungfrukammare.

Det nätta köket har ett praktiskt köksbord, undertill försett med bakskiva.

Vardagsrummet är i betsad furu, klädd med blått allmogetyg.

Sängkammaren och det kombinerade herr-, mat- och vardagsrummet ligger på var sin sida om hallen. Sovrummet är i vitt med sängöverkast och sängmattor i mattrosa hemvävt material. Babysängen har små klädkrokar för att ingjuta ordningssinne hos den lille ägaren. Vardagsrummet är i syrebetsad furu, enkelt, förnuftigt och hemtrevligt, med stolar i spansk stil och sobert blått allmogemöbelyg. Bordet kan förlängas med skivor åt båda sidor vid festliga tillfällen. Skänken, rymlig och välgörande enkel i linjerna, rymmer silver, porslin etc.

Hela inredningen, som gör ett i sin enkelhet förfinat intryck betingar ett pris av 5,000 kronor, eller om vissa dyrbara textilier o. d. frånräknas 4,200 kronor. I priset ingår glas och porslin — en glad, blommig Rörstrandsservis — och silver. För att bereda ungt folk utan eget kapital, som skola sätta bo, gynnsammare betalningsvillkor, har N. K. utom bosättningsförsäkring anordnat särskilda avbetalningsköp för bosättningar. Alla upplysningar i detta ämne jämte råd och förslag i fråga om bosättningar lämnas på N. K:s bosättningsbyrå i möbelavdelningen 3 tr. upp.

Tvårumslägenheten i Torsgatan 56, varifrån två bilder här återges, kan beses alla vardagar kl. 11—5 hela sommaren ända till 1 september.

De stora flyglarna, sedda från trädgården.

Friherre Knut Bonde med familj. Pojken är den nuvarande Carl Knutson Bonde.

Ringdansen går.

Värdfolket reser majstången.

Ett gästrum med minnen från 1700-talet.

DET ÄR ICKE GOTT ATT UTFUN-
dera på vilka fakta och erfarenheter de
obotliga människoentusiaster stödjade sig,
som tro att människan, när hon är som
bäst, är eller kan bli suverän gentemot
naturen och de yttre förhållandena. Tag
endast som ett exempel på saken det mång-
besjungna, och därför av alla svenskar väl-
kända Värmland — det finns många delar
av vårt land, där tillvarons praktiska sida
ter sig ungefär som den gör i Värmland,
men den speciellt värmländska naturen fin-
nes icke annat än just i Värmland, och
den har tryckt sin stämpel på människorna
på ett sätt som icke ens genierna kunnat
emancipera sig ifrån. Naturen är allas vår
moder, vi kunna och böra icke frigöra oss
från hennes grepp om oss och hennes skydd
över oss!

Man får ett oerhört starkt intryck av
detta under en vistelse i de midsommar-
signade trakterna av Sörmland, detta det
mest fagert lyriska av alla svenska land-
skap, som vi känna så litet till, dels för
att vi hava det för tätt på näsan av oss
för att kunna bli nyfikna på det, dels
ock därför att det här skonats från att dess
skönhet blivit utlämnad som växelmynst för
estetiska flanörer och praktiska företagare.
På Sveriges karta går ett band från

H SOMMAR I SÖRMLAND — AV GWEN

»Sagens sovande slott».

Traktering I förgrunden fröken Inga Bonde.

Den nuvarande Carl Knulson Bonde.

Stora salongen, som i tak, väggar och trävirke har den ursprungliga inredningen kvar.

Stockholmstrakten till och med Dalsland tvärs över kartan. Det skimrar ljusst i grönt av slättlandet, och blått i blått av de tusentals sjöar som spränga genom detta vårt lands fagrast leende bälte. Kartan ger en riktig bild av landskapet, sådant det ter sig i verkligheten. Och ingenstädes är det fagrare, rikare och mera storsvult symboliskt för det ljusaste och starkaste i svensk ande än i Sörmland, de stora skogarnas, de stora odlingarnas och de stora gårdarnas helgade land, där jorden är rik nog att icke behöva profaneras av industri, och där den sekler igenom givit människorna inom samma ätter möjligheter att hålla fast vid och finna sig väl vid den fäderneärvda torvan. Att de mäktat göra detta, och icke som så många annorstädes förverkat gåvorna, har säkerligen någon förklaring i naturens grepp över människorna. Den stora stillhet och den leende frid som ligger över det sörmländska landskapet är icke ägnad att driva ut dess barn i de fåvitska strävanden, som leda vill från både torvan och jaget.

Av samma orsak kan man också genom hela landskapet se en förvånansvärt enhetlig människotyp, både i allmogen och hos herremännen: ljusa, stora människor,
(Forts. sid 681 d.)

Huvudbyggnaden. Höstbild, sedan orange och mullbärsträd inflyttats.

Samtliga fotografier, från Gimmersta i Sörmland, tagna av Friherrinnan Bonde.

BREVLÅDA.

EXP: S BREVLÅDA.

Signatur "Undervisningsvan": Eder annons kostar kronor 5:40 som torde insändas varefter annonsens införes i först utkommande nr.

LEDIGA PLATSER

Lediga platser
och
Platssökande
endast
30 öre pr mm.

Vid Göteborgs stads och läns sinnesslöanstalt å Stretered

Äro 2 lärarinnetjänster lediga att tillträda 1 nästkommande sept. Kompetens: minst småskolelärarintexamen med goda vitsord. Ansökanden med ålders- och läkareintyg jämte de övriga handlingar med vilka sökande vill styrka sin kompetens, insändas till anst. föreståndare, adr. Källered, före 10 nästk. augusti. Lån 1950 kr. med 3, ålderstillägg å 150 kr. efter 5, 10 och 15 års väl vitsordad tjänstgöring. Dyr-tidstillägg utgår för innevarande år med 162 kr. 50 öre pr månad i första lönegraden. Vidare upplysningar meddelar föreståndaren.

Klen lärarinna,

kan under nästa termin få fritt vivre och sanatorievård m. m. mot undervisning i flickskolans 1 kl., åt en eller två nööringar. Svar "Härlig skogstrakt", Iduns exp. f. v. b.

Underskö-terskeplats

finnes ledig å Kustsanatoriumet Apelviken adr. Varberg. Hänvändelse till Husmodern.

Barnsköterska el. barnfröken

van vid spädbarn, verkligt barnkär o. sykkunnig får god plats i Jönköping i trevligt hem. Lön 50 kronor pr månad. Betyg o. fotografi sändes under adress Skogsvårdsstyrelsen, Jönköping.

Enkel flicka,

som är villig att deltaga i alla inom ett lantushåll förekommande göromål erhåller plats. Svar med lönepret., ålder och betygsskrifter till "Familjemedlem", Postfack 16, Mariefred.

Ett 30-40 års

vänligt och snällt fruntimmer får plats nu genast hos en 85-årig dam att ensam sköta huset samt vara hjälp och sällskap. Hjälp med grovsysslor lämnas. Svar med lönepret., betyg eller ref. samt foto sändes omgående till "30 år", Arbetsförmedlingen, Säffle.

Undervisningsvan

lärarinna sökes för 6 å 7 elever att läsa 5:te kl. flick- och 1:sta kl. goss-läroverkskurser. Rek. ref. och lönepretentioner sändes till "Vänligt hem", Större kyrkoby, Borås p. r.

Stadgad, bildad,

absolut proper och ordentlig flicka, fullt kunnig i enkel matlagning och bakning sökes av Disponentfamilj i Norrköping. Svar till Fru Eric Berger, Norrköping.

Vid Älvsby privata samskola

Norrbottnens län, finnes plats ledig för två undervisningsvana lärare, en lärarinna från inst. hösttermin. Skolan omfattar för närvarande I-IV med kurser motsvarande statens samskolor. Ansökningar med löneanspråk (fri bostad, möblerat rum och kök, värme och el. ljus håller skolan, sändes snarast möjligt till

SAMSKOLANS STYRELSE, adr. Älvsbyn.

2 anspråkslösa

snälla flickor kunna få plats den 15 juli på större gård i Sörmland. Den ena kunnig i matlagning, den andra i "inomhus"-göromålen. 5 pers. Svar till "Sörmland", Iduns exp., Stockholm.

Barnkär,

frisk och ordentlig flicka får nu eller 1 sept. plats i liten familj som husmors hjälp. Svar med betyg och lönepretentioner till fru Lydia Arbman, Ulvberg, Njurunda.

PLATSSÖKANDE

UNG, BARNKÄR, sykkunnig flicka, från gott hem önskar plats som husmors hjälp och sällskap, helst där många barn finnas. Svar till "Ingeborg", Iduns exp.

18-ÅRIG FLICKA, som genomgått 8-kl. läroverk och som framtiden tänker söka till skollär.sem. önskar plats i fam. där jungfru finnes, att tillsammans med husmoder sköta hushållet. Svar märkt "Helst Stockholm", box 87, Kalmar.

Ung flicka,

studenska 1920, högskolebildad, önskar till hösten plats i familj att undervisa en eller ett par elever i vanliga ämnen samt musik. Svar till "A. B.", Bildal p. r.

Ung värmländska, som genomgått 8 mån. hushållskurs önskar plats hos ensam herre ell. dam. Sv. till "Arbetsglädje", Iduns exp., f. v. b.

Till hösten

*okt. önskar bildad flicka plats som husmors verkliga hjälp, gärna där barn finnes. Hjälp till grovgöromål önskas. Svar med uppgift om lönevillkor och dyl. till "Familjemedlem 21 år", Iduns exp., f. v. b.

Privatlärarinna

söker lämplig plats i landsorten, där det kunde löna sig att till höstterminen öppna en liten privat samskola. Svar till "Plikttrogen lärarinna", Iduns exp.

Ung elementarbildad flicka,

som genomgått hushålls- o. handarbets-skolor, önskar plats som hjälp o. sällskap i trevlig familj (gärna på herrgård el. bruk). Betyg finnes. Ref. lämnas o. önskas. Svar till "Musikalisk, barnkär skånska", Iduns exp. f. v. b.

Ung bildad flicka

önskar plats som hjälp och sällskap. Svar till "Arbetsvillig", Iduns exp., f. v. b.

En enkel,

musikalisk flicka, kompetent att undervisa en 10-årig gosse i läroverkets II klass jämte musik, erhåller plats å lantgård instundande september. Svar med lönepretentioner torde sändas till fru Signe Nilsson, Annhem pr Lund.

I gott hem helst å herrgård

där jungfru finnes önskar elementarbildad flicka plats, att under husmoders ledning lära hushåll. Biträder gärna med skrivgöromål. Svar till "18 år", Taflebord, Bohuslän.

Sömmerskor.

Vem vill lära ung syntresserad flicka, som saknar medel att gå igenom kurs att sy, är villig hjälpa till med varjehanda. Svar till "Hösten 1921", Väsby p. r.

Ung, frisk och glad flicka,

som genomgått 8-klass. läroverk, önskar plats i bättre familj att läsa med minderåriga barn eller som hjälp och sällsk. Sv. till "Energisk", Hornsö p. r.

Förlovad flicka

önskar plats i verkligt god familj som husmors hjälp. Är kunnig i enklare matlagning. Svar till "1 Sept. 22 år", Box 38, Gävle.

INACKORDERINGAR

FÖRLOVAD UNG DAM önskar inackordering fr. o. m. 1 sept., helst å prästgård i västra Sverige för att lära hushåll och övriga ett hems sysslor. Svar till "E. N.", A.-B. S. Gumælius' Annonsbyrå, Göteborg, f. v. b.

Lady,

well-educated, musical, literary, wishes to receive a few girls as paying guests in charming old-world english city. Terms five guineas a week. Highest personal references in Sweden and England. Adress: Mrs Hooton, Cotman Lodge, Thorpe Hamlet, Norwich, England.

Doktor T. Sjögrens

Röntgeninstitut

Sturegatan 8, Stockholm.

UNDERSÖKNING

av sjukdomar och skador i bensystemet, lung- och hjärtsjukdomar.

BEHANDLING

av hudsjukdomar (ss. kronisk eczem, hudkräfta, hår- och skäggschamp), mottagsvulster, struma, neuralgier m. m. Mottagning 2-3 helgfria dagar. R. T. 3985. A. T. 8399.

Göteborgs Enskilda Handels-Gymnasium

Förmånligaste enskilda handelsläroverk för elever med högre utbildning. Framstående lärarkrafter. Begränsat elevantal. Individuell undervisning. Begär prospekt D.

Då solen uttorkat huden behöver den näring. Den bästa näringen får den av S:ta Birgittas äkta Citron-Crème.

Velvet Complexion.

Överträffligt hudmedel. "Velvet Complexion" är en mjölkliknande vätska som utan tvevel är framställd av mandel. Vilka ytterligare ingredienser som släta ut rynkor, göra musklerna fasta och ge hyn klarhet och vithet, vet jag ej. Något trolleri är det. Ur Anna Söderberg: Skönhetsvård. Pris kr. 8:—, Färs överallt. Import: AB. PARFYMERI BARLACH Stockholm C.

Nationaldräkter,

materiel, detaljer, strump, på best., fråg beres. mot dubbel porto. Svenska Nationaldräkter, Idung. 5, n. b., Sthlm.

PARIS.

Le Lière, pension för unga flickor, 39 Rue du Chateau, Parc des Princes, Boulogne s/Seine. Nästa skolår 1 okt. 1921-1 juli 1922. Förberedande kurs i sommar. Prospekt fås i Nordiska Kompaniets bokavdelning, Stockholm, utlämnas även mot insändande av brevporto. FRU BERNT LIE,

Husmödrar!

Sänden Edra skoltrötta ungdommar till Lannaskede Hälsobrunn på Smålands skogrika högländ. Riklig, god kost. Kontrollmjölk. God omvårdnad. Tennis, krocket, bad. 200 kr. per månad i ett för allt, delat rum. Rabatt om flera syskon. Adress Kamrerarekontoret, Lannaskedebrunn.

LITET BARNHEM finnes att övertaga för exam. sjuk- eller barnsköterska. Hemmet som innehåller 3 rum, kök, köllare och vind kan få köpas billigt. Tillhörande tomtområde sommar- och vinterföder två kor. Boningshus och ladugård nybyggda. Svar till "Centralt hem", p. r. Uddevalla.

Mindre flickpension i Norge

öppnas 1 sept. av officersfamilj (frun svenska) i vacker, lantlig småstad nära Kristiania. Läroämnen: Matlagning, hygien, spädbarnsvård, konst- och litteraturhistoria etc. Modern villa. Prospekt på begäran. Svar till "Familjeliv 10519" i Höydaht Ohmes Annonce-Expedition, Kristiania.

Vägglöss

Desinf. med amerik. gassystem (ej cyankalium). Ej risk eller obehag för grannar. Specialité: Kackerlackor, Mal och Vägglöss. Nordiska Desinfektions Anstalt. Riks 804 85. Allm. 168 13.

Diverseannonser, forts. sid. 686.

PENSIONAT

Wiesbaden

Sanatorium Nerotal

Prof. Med. Dr H. Vogt. Reumatism, Gikt, Invärtes- & Nervsjuksdomar. Öppet hela året Prospekt.

ENDAST SVEA VÄXT

bibehåller i sommarvärmens sin fasta konsistens, utan att förändra sin goda smörarom.

Den kända hemkonulenten Thora Holm säger efter avprovning av de olika margarinkämnarna följande: — — — av vilka särskilt SVEA VÄXT margarin framträtt såsom mest lika natursmör.

Vår mycket omtyckta "3/4 kg. ask"

Choklad
Konfekt
Marmelad

endast
5 kr.
per ask

till landsorten fraktfritt 5:80 kr. pr. ask rekommenderas.

PERCY F. LUCK & Co.

Idoltandcrème Idolmunvatten Idoltandsalt

är idealet för munhygien.
Pröva och döm.

Förstklassig Pension i Jena

erhålla unga svenskor i fint bildat hem. Bästa undervisning meddelas i hushållsgöromål, handarbete av alla slag, tyska, litte-ratur, musik etc. Tillfälle till handelsskoleutbildning finnes även. Närmare meddelar

FRAU GRIESHAMMER,
Löbdergraben II, JENA.

För några unga elementarskolebildade flickor

finnes (i likhet med förra året) till nästa 1 sept tillfälle att på lantegendom med vackert och sunt läge å Billingen i Västergötland, tillsammans med en av husets döttrar åtnjuta undervisning av exam. skolkökslärarinna i allt, som hör till skötandet av ett hem, enklare linnesömnad och vävning m. m. Anmälan till Fröken Margit Lundblad, Kroken, Frösve. Ref. givas och önskas.

Stockholms Högre Handelsläroverk. Björstedtska Handelsinstitutet.

R. 8115. Mästersamuelsg. 19 B, Stockholm. A. 12058. Begär prospekt. Anmäl. dagl. Höstterm. börj. 17 aug. 2-1, 1/2 o. 1/4-års-kurser. A. Gymn. B. Studentfackkurser. C. Avd. f. intr. fr. flick- o. folksk. Banklinje. Kontorsövn. Platsförmedl. Styrelsen.

Bergsbrunna-Skolans 4 mån. hushållskurser

börjar d. 23 Aug. Grundlig undervisning i allt hushållsarbete, kläd- och linnesömnad, vävning m. m. Vackert och centralt belägen! Glat och trevligt hemliv! Förstkl. inackord., pris 150 kr. pr mån. Marie-Charlotte Pettersson. Gunborg Carlsson. Postadress intill den 15 Aug.: Hageby höga-Sandby, Vadstena. Sedermera: Bergsbrunna.

Skogsbo Hushållsskola, Leksand

börjar den 20 sept. 1921 sitt 18: de arbetsår för 8 unga flickor, som slutat skolan. Kursen omfattar enklare och finare matlagning, även vegetarisk, handarbete, vävning samt födoämneslära, bokhålleri och främmande språk. Elever mottagas endast för helt år. Pris 1.700 kr. Närmare upplysningar och referenser lämnas av GERTRUD WALIN. SIGNE PHILIP. LEKSAND.

Nobynäs Hushållsskola.

Hösttermin från 1 sept.—15 dec. 1921. Bildade flickor mottagas å Nobynäs Herrgård, bel. på småländska hög-landet i härlig trakt. Hushålls- och slöjdundervisning. Exam. lärarinnor. Gott hem. Prospekt på begäran. Föreståndarinna: FRU E. VON KOTHEN, Nobynäs, FRINNARYD.

Göteborgs Nya Husmodersskola

SÖDRA ALLÉGAT. 2 A RIKST. 10624 Husmoderskurs på 1 termin börjar d. 8 sept. Grundlig och praktisk undervisning i enklare och finare matlagning, konservering, bakning, dukning servering m. m.; linnesömnad, hälsolära, barnavård (valfr.). Prospekt och upplysningar på begäran.

Hälsobrunnen Hälsan

med PALSJÖBADEN, Hälsingborg. Fullständig brunnkur med bad, massage och elektrisk behandling. Härliga havsbad i Öresund. Läkare: A. Björkman.

(Forts. fr. sid. 681 a.)

godlynta, sega till arbete, rörliga till intellektet, fallna att lösa de problem som föreliggande och icke vandra ut i det okända att söka nya, för upplysta att vara reaktionärer, för välmående att kunna bli revolutionärer eller överhuvudtaget hängiva sig åt teoretiska spekulationer.

Tvärs genom landskapets västra del, i riktning från norr till söder, går över ett land av sagoskimrande skönhet de Bondeska egendomarna Eriksberg och Gimmersta. Det är från den trakten, och från det senare stället dessa tankar och bilder stamma. Genom pressen har nyligen gått en redogörelse från skogsbeståndet på dessa gårdar, de skandinaviska sakkunniga ha ställt inför en storskog, som folkfantasierna icke gärna tänker sig annat än i Norrland, men som dock ingenstades når en så oerhörd prakt som här. Liksom träden nå fantastiska proportioner, präglas hela naturen av en rikedom och ett slösande överdåd, som trots de många blånande sjöarna och de ljusa björkhagarna föra bilden långt bortom det smånta epitetet »täck», vilket brukar tilläggas just detta landskap.

Gimmersta äges av framlidne baron Carl Carlsson Bondes på Eriksberg barn, och det är fröknarna Inga och Brita Bondes hem, det de om somrarna dela med brodern, baron Knut Bonde och hans fru, samt deras barn. Som typ har Gimmersta ingen motsvarighet bland svenska slott, det är byggt under den tidiga storhetstiden, men är, som allt i denna välsignade trakt, så präglad av naturens kynne, att mycket litet av den karga storvulnhet som karakteriserade tiden fått komma med. Tryggt och lågt, med stora gobelängprydda och icke för höga rum ligga huvudbyggnad och flyglar utmed Öljaren, överskuggade av lummiga träd. Även om sjön fräser ilsket blå i stormen, är det alltid lugnt, alltid varmt och skyddat runt byggnaderna och trädgården på Gimmersta, i värmen och stillheten blomma växter och träd med en slösande prakt; i sina enorma byttor stå ännu de mullbärsträd som i ett testamente från 1705 omtalas som »gamla».

Friherrinnan Grizzel Bonde, född Anstruther, har haft den utomordentligt goda idén att utlysa en pristävling för en svensk skrivning om »Mitt hem» för de barn, som gå i den närmast Gimmersta belägna folkskolan. Det finns tolv andra i socknen, valet har bestämts av grannskapet till huvudgården, och kanske också av det faktum att denna skola ledes av fröknarna Svensson, som på sin tid övade syskonen Bonde i de färdigheter, de nu lära deras underlydandes småttingar. Där gå också barn från de närbelägna stora gårdarna Julitta och Fogelsta men på ett par undantag när icke några utomstående, det vill säga barn vilkas föräldrar icke ha anställning på dessa gårdar.

På midsommardagen voro alla dessa hundra barn, som deltagit i tävlingen, bjudna till dans på Gimmersta, och det är från denna glada högtid närstående fotografier äro tagna.

(Forts. nästa sida.)

Mazetti's
CHOKOLAD-
PRALINER

Obs! den ytterst delikata smaken såväl i Chokolad-överdraget som i de olika fyllnaderna.

Ingen svensk kaffepanna utan

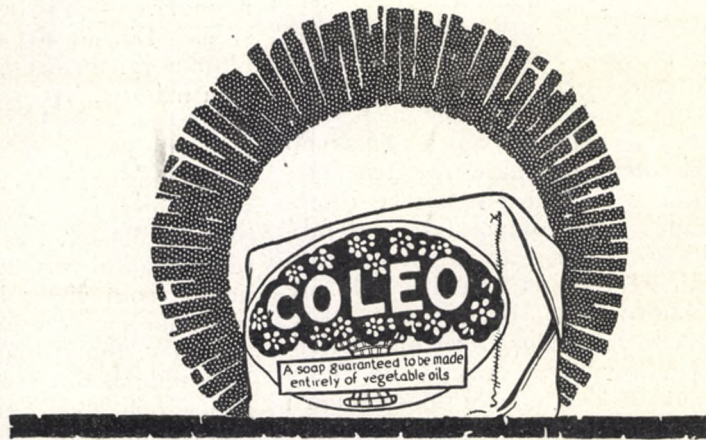

Coffee Clearer

I rullar om 20 tabletter kr. 0:20 pr rulle. Säljes i alla välsorterade specialaffärer. I parti hos Hrr Grossister och

FABRIKS A.-B. INTUBI - STOCKHOLM
Riks. 812 35 & 179 36. Sthlm.tel. 298 98.

Colgate's Coleo Tvål

En Colgate-tvål
framställd uteslutande
av vegetabil-oljor
delikat parfymerad

Låt framkalla
och kopiera

Edra pristävlings-
bilder hos

Caselli

FOTOGRAFISK
AFFÄR

Smålandsgatan
4

(Invid Birger Jarlsg.)

LEVNADSTOLKNINGAR

GRATIS ÅT ALLA SOM SKRIVA GENAST!

Den berömde amerikanske astrologen Prof. Roxroy, har ännu en gång beslutat sig att utdela gratis här i landet från sitt kontor i Holland, såsom bevis på sin förmåga, ett antal provtolkningar.

Professor Roxroy är så väl känd här i landet, att han knappast tarvar någon introduktion från vår sida. Hans förmåga att tyda människors liv, vad avståndet än må vara, påstås vara alldeles otrolig.

I Augusti 1913 förutspådde han på ett tydligt sätt den stora krisen och underrättade alla sina kunder att en förlust i kungliga kretsar skulle år 1914 komma att drabba flertalet av Europas krönta huvuden.

Till och med andra, mindre ryktbara astrologer, bosatta i andra länder, hylla honom såsom deras mästare och tråda i hans fotspår. Han utpekar för Eder vad Ni duger till, och vad Ni bör göra för att lyckas här i livet, nämner Edra vänner och ovänner samt beskriver de goda och de onda perioderna i Eder levnad.

Hans tolkning av gångna, nu inträffande samt kommande händelser torde förvåna, men även hjälpa Eder.

Herr Paul Stahmann, en erfaren astrolog, bosatt i Ober-Nieuwadersn, Tyskland, skriver som följer:

»Det horoskop, som Professor Roxroy utarbetat för mig, är fullkomligt sanningsenligt. Det är ett med stor skicklighet och samvetsgrannhet utfört arbete. Då jag själv är astrolog, har jag kunnat kontrollera hans planetiska kalkyler och indikationer, och kan intyga att hans arbete är i varje avseende korrekt, och baserat på de allra nyaste principer.»

Om Ni önskar begagna Eder av denna specialoffert samt skaffa Er en tolkning av Eder levnad, behöver Ni blott skicka Edert fullständiga namn med adress, jämte datum, månad och år, för Eder födelse samt Eder födelseort (alltsammans tydligt och klart skrivet). Nämna även om Ni tituleras Herr, Fru eller Fröken, samt angiv namnet på denna tidning. Pengar behöva ej skickas, men om Ni har lust så kan Ni bifoga Kr. 1:— (i Ert eget lands frimärken eller bankosedel) för att täcka porto och kontorskostnader. Adressera brev till ROXROY, Dept. 4707 A., 42 Emmastraat, Haag, Holland. Obs! Portot till Holland är 40 öre.

ELEKTRISKA KOKSPISEN

ROSTA

Generalagent: Lindquists El. Byrå

Kungsgatan 63

Riks 324 66

Allm. 261 67

**Gamla tygskor
bliva som nya**

om de bestrykas med Blanco Sko-Vitt. Smetar absolut icke.
Henry Skantze & C:o, Göteborg.
Tel. 9335-7472.

**Nytt läkemedel
mot**

Bleksot och svaghet.

Oorganiskt och ej organiskt järn, som hittills mest använts, är det rätta medlet mot bleksot enligt läkaren vid det bekanta Finseminstitutet i Köpenhamn Dr Sunnes uppmärksammade upptäckt offentliggjord i Hospitaltidende nr 46.

Leo-Järntabletter,

äro framställda enligt denna nya princip och fås å samtliga apotek. Uptages lätt av organismen. För-därvar ej tänderna. Billigast i användningen.

Tillverkas av A.-B. Leo, Hälsingborg, Kem. Farmaceutisk Fabrik.

(Forts. fr. föreg. sida.)

Finns det en vackrare syn än en sådan där stor flock ljushåriga, blåögda, finhyllta och rentvättade svenska ungar, som dansa och skratta i solskenet runt majstången, som skönts flätats med rosor och blader? Var i världen finnes en syn, så skimrande av ljus och trygg livsglädje? Av dessa hundra barn voro de flesta vackra, ingen ful och så gott som alla lyste av en så påtaglig hälsa och ans att de skeno i kapp med solen. Det ha de av den goda modern naturen, ty icke ens barnen i denna välsignade trakt komma från det faktum att tillvaron aldrig är någon lätt sak, och att man i Sörmland lika litet som anorstädes går fri från arbetets tunga, skatter och små förhållanden, även om förhållandena här äro bättre än på de flesta andra ställen. Rik är emellertid socknen i egentlig mening icke.

Men man skulle tro det, när man läser igenom denna väldiga bunke beskrivningar av hemmen, som dessa nio-, elva- och trettonåringar gjort. Till och med i dem flyter naturens mäktiga övertag in. Det vimlar i de pryddigt präntade raderna, kalligrafiska monument över lärarinnornas nit och skicklighet, med rödmålade stugor under blommande träd, med rabatter av blommor utmed stugväggen och grönsaksland däromkring, med leende utkik över speglande sjöar i lummigt skydd av stora träd.

Väl märker man något av den stereotypen en välordnad undervisning icke kan undgå att ge barnasinnets, men verkligheten och det spontana uttrycket väller i alla fall oemotståndligt fram bakom det väluppfostrade, tvärs genom det relativt ringa ordförrådet, som det är ledarinnornas största och vanskliga problem att under skoltiden utöka och göra rikare.

Vi ge ett karaktäristiskt stickprov av

de obelönade kriorna (de belönade ha vi icke tillgång till), skrivet med utmärkt piktur:

H e m m a.

Det käraste jag har är min pappa och mamma. — Vi bo i en liten rödmålad stuga. Där är det ljust och trevligt med blommor i fönstren, och spisel i ett hörn, som mamma har att laga mat på åt oss.

I kammaren har vi tavlor på väggen. Det är pappa och mamma, farfar och farmor, morfar och mormor, och klockan, som säger sitt: Tick, tack. Jag har en liten byrå, som står i ett hörn av kammaren. Utanför stugan har pappa planterat humle, som växer kring dörrposten, samt blommor på grupperna vid fönstren. Och sen ha vi bin i sina kupor vid bodväggen. De samla honung som jag får äta, den är så söt och god. Sen har vi höns, av dem får jag ägg till min skolmatsäck, och en tupp som gal kukeliku. Och ibland ha vi kycklingar. De äro så söta, som små gula bollar.

Britta Larsson, 9 år.

Det är inte illa — eller hur.

Jag undrar om barnen i Umbrien, Schlesien eller Provence vid den åldern åstadkomma något bättre. Låt vara att tävlan i detta speciella fall har åstadkommit en höjning av kapaciteten — det visar endast att här finns ett tacksamt fält för de många, som ha lyckan att vara husfru på en stor herrgård vid vilken det finns många svenska barn.

Insänd vackra bilder till Iduns amatörfototävlan

Iduns Redaktion, Stockholm, före den 15 augusti.

BAKOM KULISSERNA I ETT FRANSKT KÖK.

(Forts. fr. sid. 680 b.)

Soupe Mousseline.

Tvätta och skala ett halvt kilo vita potatis. Koka dem i en liter kokande saltat vatten tills de bli mjuka. Tillsätt sedan två skivor gammalt bröd, två teskedar salt och en fjärdedels tesked peppar. Passera soppan genom grov sil. Värm upp den igen under tillsättande av 1½ kaffekopp mjölk och två matskedar smör. Då den hållts upp i soppskål, strö över soppan finhackad persilja. Serveras med krutonger.

La Polée.

I provinserna Champagne och Haute Marne lever lantbefolkningen huvudsakligen på denna soppa som till största delen består av grönsaker.

I en stor gryta lägger man ett medelstort kålhuvud, som skurits i fyra delar, sex morötter, en halv kaffekopp haricots verts och lika mycket spritärter, som legat i vatten över natten, sex vita rovor eller två à tre gula dito skurna i halv, tre teskedar salt och en halv tesked peppar. Därpå tillsättes ett stycke mager skinka som väger cirka tre hekto. Det hela får långsamt koka i tre timmar. Under den sista halvtimmen soppan kokar iläggas sex potatisar. Den buljong, som fås på detta sätt, serveras på tunna brödsivor, skinkan och grönsakerna serveras för sig.

Soppa från Elsass.

Man bereder sex kaffekoppar väl kryddad buljong och då denna är i kokning tillsätter man följande blandning: två ägg vispas tillsammans med två matskedar mjöl, och en kaffekopp kallt vatten tillsättes i taget, tills blandningen blir jämn. Detta hälls långsamt i buljongen, så att den icke klimpar sig, under flitig rörning och får koka fem minuter. Denna soppa är aptitlig och särskilt lämplig som sjukmat.

KANALVÄGEN GÖTEBORG—STOCKHOLM—GÖTEBORG **HÄRLIGA**
STOCKHOLM—JÖNKÖPING—STOCKHOLM **VÅRTURER**

Utmärkt Restauration!

Begär turlista och prospekt från ÅNGF. A.-B. GÖTA KANAL, Göteborg och Stockholm.

Skolresor anordnas!

Överraskande
resultat
nås alltid med
**GAHNS
TVÅLAR**

BOET

GÖTEBORG AVENYEN 24
TELEFON 10232 & 16532

OMBYGGER - MODERNISERAR
INREDER OCH MÖBLERAR

VILLOR

EKONOMISKT - PRAKTISKT
PERSONLIGT - KONSTNÄRLIGT

Vid Blodbrist och
allmän Svaghet är

IDOZAN

Mest effektiva järnmedicin.
5 gånger kraftigare
än andra liknande preparat
Överraskande resultat.
Förordas av många läkare.
Pås på alla apotek.
A.-B. FERROSAN, Malmö.

PELLERINS "ELIT"

Smörblandat margarin.

Marknadens förnämsta fabrikat.

Kungl. Hovleverantör.

DÖDSÄNGELN I CELEBES.

(Forts. fr. sid. 679.)

gå dit och hämta paddi, och vem kunde stampa den, när alla voro sjuka? Man grep till det ätbara, som fanns i närheten, vanligen mogna frukter. På så sätt gjorde okunnighet om de enklaste begrepp om sjukvård, otillräcklig och otjänlig föda sitt till, att spanska sjukans offer blevo så många i Koelawi. I det ovannämnda huset dogo gubben och det lilla barnet, de andra kommo sig. Det var typiskt för Koelawi, att barn och gamlingar ströko med.

När missionärens fru varit ute på besök två dagar, var det hennes tur att betala sin tribut åt influensan. Efter ytterligare ett par dagar hade hon båda barnen sjuka. Det var till slut inga andra än vi i pasanggrahan, som gått fria från sjukdomen.

Om eftermiddagarna brukade jag taga våra barn med ut på en ordentlig promenad. Men det var som att vandra i ett utdött land. Ingen människa syntes eller hördes. Bufflarna hade brutit sig in på risfälten och gingo ostörda och frossade.

En dag stötte vi på en man, som satt hopsjunken vid vägkanten med ett knypte bredvid sig. Jag frågade honom på koelawispråket, var han var ifrån, och hur det var med honom. Intet svar, inte en blick en gång. Jag försökte då med det lilla jag kan av kantewoespråket och fick så småningom reda på, att han var från Benasoe, två dagsresor bortom Kantewoe, samt att han ej kunnat följa med sina kamrater, utan blivit lämnad efter på vägen. Han hade försökt återvända till Koelawi men ej orkat fram.

Jag uppmanade mannen att följa med oss till missionären för att få medicin och annan hjälp. Han stapplade några steg, men sjönk åter samman på marken. Vi väntade litet, sen tog jag hans knypte och försökte uppmuntra honom att komma med. Han kravlade sig över en grind, sen kunde han ej mer. Vi återvände då skyndsamt hem — det led mot solnedgången — och varskodde missionären. Han sände genast ut folk, som förde den sjuke till honom.

Mannens liv hängde under loppet av 14 dagar ett par gånger som på ett hår. Han hostade och spottade blod och hade en omåttlig feber, men en stark natur och god omvårdnad räddade honom ur dödens grepp. En dag, när han var någorlunda återställd, gick han sig väg utan ett ord till tack. Sådan är i regel en inföding.

I huset straxt bredvid pasanggrahan bodde en rik och förnäm koelawier. Men döden hade ingen respekt för dylikt. Den tog utan förbarmande tre av hans barn och fyra av hans slavar. Under loppet av ett par dygn dogo fyra personer i det huset. I andra hyddor dogo alla, som bodde där, och människorna lågo obegravda. En del stupade på vägarna och blevo byte för hundar och vildsvin. Eländet var utan gräns.

Den 16 december väntade jag min man hem från hans färd, men han kom ej. Jag hade nog varit orolig dessförinnan, men jag hade alltid tröstat mig med att influensan säkert inte hunnit så långt in i landet ännu, att han kunnat hava olägenhet därav borta i Bada och Besoa. Men det blev den 17, den 18, den 19, den 20, och han kom ej. Var han sjuk? Eller var hans tjänare sjuk? Eller satt han där borta och kunde ej få bärare, därför att alla voro sjuka där liksom i Koelawi. Hur skulle vi kunna fira jul, om han ej kom hem till dess? Jag kunde ej äta. Om nätterna läste jag. Det enda, som avledde oron, var kroppsarbete. Vi togo oss för, barnen och jag, att rensa bort allt

- Steinway & Sons -

Lundholme
Pianomagasin

Stockholm
Jakobsbergsgatan 39

Göteborg Malmö

**GUMMANS
Tvättpulver**

- de &
ändå de
bästa

SINGER
DEN MODERNA SYMASKINEN

Bäst och billigast

köper man manufakturerna, korta varor m. m. från Ahlén & Holm, Stockholm. Katalog över firmans stora varulager erhålles på begäran gratis mot endast portolösen.

AMATÖRKAMEROR

Fredsutförande. Olika världs-fabrikat

MATERIAL OCH TILLBEHÖR
för fack- & amatörfotografer.

AKTIEBOLAGET ARTO,
Malmö.

SÖDRA FÖSTADSGATAN 2.
Rikst. 52 76 och 56 22.

Illustrerad katalog kostnadsfritt.

Tvätta

med

**PHOSPHO-
ENERGON-
PILLER**

FÖRORDAS AV LÄKARE

☉ vid allmän svaghet,
nervositet, överansträngning och sömnlöshet. ☉

SÄLJES ENDAST I APOTEK

A. B. PHARMACIA, STOCKHOLM
Kontrollant: PROFESSOR A. VESTERBERG.

SKADEINSEKTERNA

i Edra trädgårdar bekämpas effektivt med hjälp av

COOK'S

Nikotinbesprutningsmedel

Sammansättning:

NIKOTIN

KVASSIA

SÅPA

SVAVEL

M. M.

Säljas av Frö- & Kemikalieaffärer landet runt.

GENERALFÖRSÄLJARE:

TÖRNBERG & C:o, Göteborg

BEGÄR VÅR KATALOG N:o 13!
HUGO SVENSSON & CO
GÖTEBORG

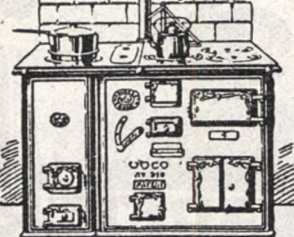
Prisbill. Hygien. Outsittl. Priskurant gratis o. franko. Obs. ! Stor prisnedsättning.

A-B. RESÄR. KARLSTAD

VÄRMELEDNINGSSPISEN

WOCO

PATENT

SUPPLEMENTPANNAN FÖR UPPVÄRMNING AV STÖRRE LÄGENHETER

KOKSPIS MED VÄRMELEDNINGSPANNAN FÖR UPPVÄRMNING AV MINDRE LÄGENHETER

WERNER & CO BORÅS

Uppvärmning av 2, 4 & 6 rum och kök gratis, vid skänning för köning och bakning, om man insatt värmeledningsspisen WOCO. Begär katalog och offert.

EN KOPP
HULTMANS
RENA
CACAO
är det bästa på hela den!

ogräs på pasanggrahans tomt. Vi arbetade, så att vi fingo blåsor i händerna och svetten rann om oss.

Den 20 på eftermiddagen hade vi just snyggt oss efter arbetet i jorden och skulle begiva oss ut på promenad, då den vändade anlände, frisk och glad, och så var det med ens slut med vår oro och våra bekymmer. Bada och Besoa hade varit särskilt intressanta, och därför hade han stannat längre än han tänkt.

Först då min man kom tillbaka till Gim-poe, hade han fått höra talas om influensans förskräckliga härjningar i Koelawi. Den rasade förresten inte mindre ohejdat i Gim-poe. Av de sju bärarna rymde då sex från betalning och allt. Intet på jorden kunde förmått dem att gå vidare till Koelawi. Min man lät kalla till sig kepolon — byns chef — och försökte få nya bärare. Jo då, det skulle han skaffa, sade han, varpå han gick hem, stängde sitt hus och avdunstade som de andra.

Den enda kvarvarande av de sju ursprungliga bärarna fick då taga det viktigaste av bagaget såsom bössa och kamera. Skolläraren i Gim-poe gjorde sällskap med min man och hans tjänare till Koelawi. Han hade inte en enda lärjunge i skolan, hela byn var övergiven av sina invånare, och han riskerade att bli sjuk utan att ha en människa, som kunde hjälpa honom. Om han begav sig till Koelawi, hade han visserligen alla utsikter att bli smittad, men där kunde han dock påräkna vård.

När Koelawi i början av 1919 åter levde upp, kände vi knappast igen våra vänner. De flesta hade magrat så starkt, att man blev förskräckt, då man såg dem. De kommo till oss och till missionärens för att köpa salt, en av de få varor, vilka de äro absolut hänvisade att hämta från annat håll. Våra förråd voro snart uttömda. Folk bad och tiggde, men vi hade ingenting att giva. Den lilla smula vi sparat för eget behov, kunde vi ej avhända oss.

»Har du ätit mat utan salt?» hette det »Vet du, hur fadd maten smakar, när man ej har salt i den?» Det var svårt att ej kunna hjälpa. Vi rådde dem att gå till Kalawara, två dagar från Koelawi, och hämta salt som de förr brukat. »Vi äro ej starka», blev alltid svaret.

När det värsta var över, började missionären gå omkring i byarna i Koelawi och räkna samman förlusterna. På somliga ställen hade det ej varit så svårt, på andra åter hade kanske hälften av invånarna avlidit.

Det var ej ovanligt, att då man frågade en person om hur många, som dött i hans eller hennes by, man fick till svar t. ex.: »Femton, som betala skatt.» Landets styresmän intresserade sig nämligen företrädesvis för den sidan av saken, och de tillfrågade kunde naturligtvis ej tänka sig, att vi kunde ha några mera människovänliga synpunkter.

Av Koelawis cirka 2,000 invånare torde nära 400 anträtt resan till det okända. Koelawis furste hade blivit begravnen utan pomp och ståt, men han färdades med ett stort följe upp till de dödas boning på berget Ngilalaki, som öster om Koelawi reser sin hjässa högt över molnen.

IDUNS FÖLJETONG.

Lucia.

Av MATILDE SERAO.

Översättning av Ernst Lundquist.

(Forts.)

6.

UNDER HELA MIDDAGEN HADE det i matsalen i det hus vid via Constantino-

—Tänk, va' fru Andersson sliter och står i! Att' frun bara orkar.

—Ja, hade jag inte Grummes Normaltvål, så vet jag rakt inte hur det skulle gå.

Gyllenhammars
Underbara
HAVRE-MUST
Sparar tiden, ökar arbetskraften.
För åldringar, vuxna och barn.

FYRTORNETS
APTITBITAR, VINGASILL
GOURMANDSILL

FINASTE RÅVAROR. — BÄSTA KVALITET.

Använd **SKODON** av märkena

Ingeborg

och

Engelbrekt

ZENITHS

Gräddmargarin "Extramärket Zenith"

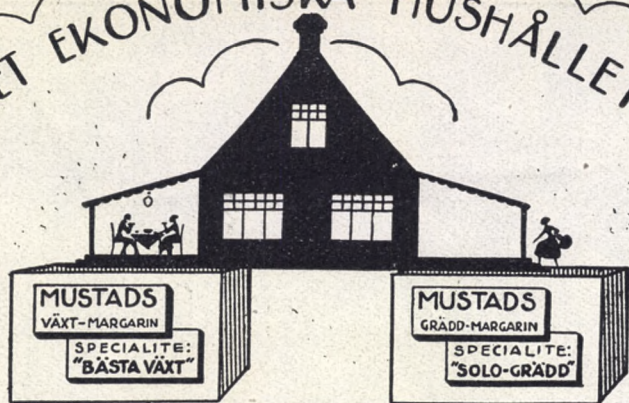
för matlagning och bak, och

Växtmargarin "Extra Växt"

för bordet,

äro marknadens förnämsta fabrikat.

DET EKONOMISKA HUSHÅLLET

VILAR PÅ MUSTADS MARGARIN

ASTRA-MALTOS

anses av framstående auktoriteter som det bästa kraftmedlet, då det gäller att tillföra organismen lättsmälta kolhydrat. Rekommenderas därför av läkarna för **späda barn och digvande mödrar samt klena personer i alla åldrar.**

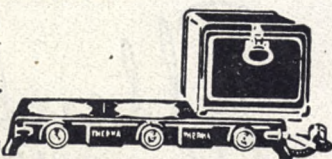
Pris 1/4 burk 3.25, 1/2 burk 2.—

Fås å apotek, sjukvårdsaffärer m. m. Bruksanvisning medföljer.

"Therma"

ELEKTRISKA SPISAR
TYP G.

ELEKTRISKA AKTIEBOLAGET
THERMA
BIRGER JARLSG. 22 • STOCKHOLM

Olycksfall- och sjuk-
Skadestånds-
Automobil-
Motorcykel-
Glas- o. Vattenskade-
försäkring.

Försäkrings A.-B. NORNAN, Göteborg.

GYNNA IDUNS
ANNONSÖRERI

När modern icke själv

kan amma sitt barn, såväl som vid avvänjandet, är

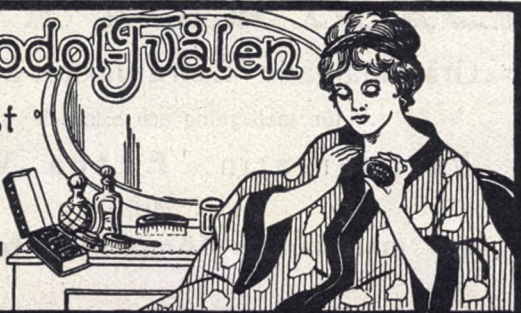
NESTLÉ'S BARNMJÖL

den bästa ersättningen för modersmjölken. Detta mjölkpulver av bästa Schweizermjölk är i bruket billigt, mycket enkelt att tillreda, förorsakar inga svårigheter vid smältningen, smakar gott och förtäres därför gärna av barnen.

Florodoljvålen

Endast
den!

PARFYMERI
FLORA
GEFLE

poli, där Lietis bodde, rätt en tryckt och förlägen stämning, som omsorgsfullt doldes, men som oupphörligt sken i genom. Under sex dagars tid hade Caterina ej vågat tala om Lucia. Först på lördagen, då hon såg, att Andrea hade fått igen hela sitt goda humör, bad hon honom stanna hemma följande dag. Först gjorde han en liknöjd axelryckning, men sedan sade han lugnt:

"Jag skall stanna hemma; det vore opassande av mig att vara borta."

Men han hade varit kylig i sitt sätt, då han kommit hem. Lucia var mycket nervös; hon var för övrigt vacker i sin mjuka vita haschnuisklänning, som var draperad i så nobla veck, med en stor violbukett i bröstet. Samtalet var isande kallt. Caterina, som varit ute och åkt med Giuditta, var litet ur jämvikten. Hon var rädd, att Lucia skulle märka Andreas köld. Hon ångrade sig, att hon bjudit henne. Hon talade mer än vanligt, vände sig till Lucia, till Andrea, till Giuditta, försökte liva upp samtalet, gjorde oerhörda ansträngningar att få alla sina kära i gott humör. Ett ögonblick hoppades hon, att middagen skulle väcka glädjen till liv, och hon drog en suck av lättnad, då betjänten anmälde, att det var serverat.

Men matsalens festliga prägel gjorde ingen verkan. Andrea satt bredvid Lucia och serverade henne tankspritt. Han åt och drack mycket som vanligt, men under tystnad, vilket han eljes ej brukade. Lucia åt föga, men drack det ena glaset efter det andra, dock endast vatten med några droppar vin i, så att det fick den ljusa ametistens färg. Då Andrea talade till henne, hörde hon uppmärksamt på och såg honom i ansiktet, tills han sänkte ögonen och åter grep sig an med att äta. Caterina var förskräckt över att se antipatien tilltaga. Hon sökte dra in Giuditta i samtalet, men hon var helt och hållet upptagen med att stilla den tysta hunger, som alltid rasar inom skolflickor, vana vid dålig kost.

Först mot slutet av måltiden började isen smälta. Andrea gav sig till att prata vitt och brett, än vände han sig till de bägge damerna, än till flickan; han skrattade och talade för sig själv. Lucia värdigades ett par tre gånger svara med ett småleende. Då marängsuissen serverades, sade de varandra artigheter. Lucia jämförde den med nyfallen snö, och Andrea fann liknelsen poetisk och träffande. Caterina, som hittills hade varit blek, fick litet färg på kinderna, då hon såg dessa tecken till bättre harmoni. Men hon hade en känsla av, att det var en av Lucias svåra dagar, som hon kände så väl till från skolan och som alltid slutade illa, med krampanfall eller tårar. Det gick nervösa ryckningar över hennes ansikte, ögonen föreföllo större och svartare än vanligt, och violerna höjde och sänkte sig under hennes flämtande andedrag. Ett par gånger frågade Caterina henne, liksom under skoltiden:

"Vad är det åt dig?"

"Ingenting", svarade den andra torrt liksom i skolan.

"Ser du inte, att det inte alls är någonting?" inföll Andrea slutligen. "Tvärtom, din väninna mår bättre än vanligt. Ni är er helt olik i kväll, signorina Lucia; ni har färg."

"Jag önskar jag hade det."

"Är ni modig?"

"Varför frågar ni det?"

"För att få veta det."

"Nåväl — ja."

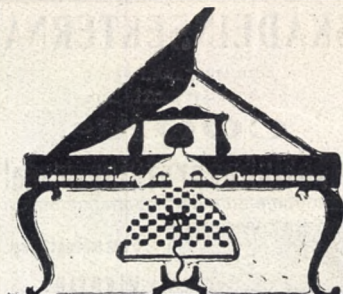
"Töm då ett litet glas konjak i ett drag."

"Nej, Andrea, nej, låt henne inte dricka det. Hon skulle inte tåla det."

"Det vore tvärtom ypperligt. Känner ni er inte frestad, signorina Lucia?"

"Jo", sade hon efter ett ögonblicks tvekan.

"Bravo, bravo! Du också, Caterina; dig gör det ingenting. Och Giuditta..."

A.-B. FÖRENADE
PIANO & ORGELFABRIKER
GÖTEBORG.

Flyglar, Pianonon, Orglar från landets förnämsta fabriker. Försäljningsmagasin: Stockholm: Drottningg. 23, Göteborg: Arkaden, Malmö: Österg. 28, Norrköping: Drottningg. 16, Gävle: N:a Kungsg. 25.

Oh! Mamma

låt oss få Tomtens Mamsana till middag.

BÄSTA MEDEL
FÖR

LÖDNING I HEMMET
AR

CITO

Finnes i varje järnhandel.

Genom en annons uti Nya Wermlands-Tidningen, som är Värmlands äldsta och enda dagliga tidning, träffar Ni över **10,000** hem i länet far Ni över och stiftet. Huvudkontor: Karlstad.

Tapetkompaniet

levererar Eder

TAPETER

till lägsta priser. Största sortering av in- och utländska kvaliteter. Rekvirera prover genast. Riks 99 05. Allm. 133 20. Katarinav. 7, Sthlm. (Vid Slussen.)

Endast En
SANO-KAPSEL

om dagen (för barn 1/2 kapsel dagligen) erfordras för ävågbringande av en fond av kraft och tillförsikt, oundgängliga för kvinnor, män och barn under alla svaghetstillstånd. Alstra snabbt och säkert levnadsmod, energi och arbetslust, undanröja svaghet, trötthet, sömnlöshet och överansträngning. Spieckers Sanokapslar säljas å alla väl-sorterade apotek och drogaffärer i askar om 20 st. till kr. 4:25, eller expedieras portofritt pr postförskott från undertecknade.

Liten kur (5 askar) kr. 20:—
Stor " " (10 ") " 38:50
Generalagenter: Harald Westerberg & C:o, Göteborg 1.

Ferrin

Bästa Järnmedel,

utmärkt stärkande.

Föreskrives av läkare.

Erhålles å alla apotek.

VARJE GRAMMOFONÄGARE bör rekvirera vår stora skivkatalog för 1921 över Grammofonskivor. Sändes not 30 öre t. porto. Ens.-förs. av de nya **Parlophon-Ekophonskivorna.**

Spec.: Orkestermusik, Draggspelemusik. Brilljanta inspelningar. Dagens nyaste melodi finnes alltid hos oss.

Grammofon-Apparater i stort urval till nya bill. priser. Katalog mot 30 i porto.

A.-B. Nordiska Musikaffären,
Avd. 20, Göteborg.
Stora Nygatan 11, Drottninggatan 83.
STOCKHOLM.

HUDCRÉMEN

Antifinol

är ett beprövat och erkänt medel för borttagande av finnar, pormaskar och rynkor. Vid daglig användning erhålles en mjuk hud, en charmant hy samt vita och smidiga händer. Försäljes av apotek, parfym- och kemikalieaffärer samt direkt från oss.
Pris 3:— kr. pr tub.

Fräkenpomadan SOLEIL

erkänd tillförlitlig att på kortaste tid borttaga även de mest mörka och fula fräknar. Exp. mot 3:— kr. pr tub, 2 tuber portofritt endast från oss.

A.-B. ANTIFINOLFABRIKEN
GÖTEBORG.

FAMILJERÄTTSÄRENDEN

Äktenskapsförord. Boskillnads- och äktenskapskillnads mål. Boutredningar och arvskiten. **TESTAMENTEN**

Advokattfirman

Andén & Staël von Holstein

Eva Andén. Mathilda Staël von Holstein
Lilla Vattugatan 14.

Rika 7576, 24488. Allm. 18886

Annonsera i Idun!

Millioner förstöra sitt hår med sprithaltigt och felaktigt sammansatta härvatten, grönsåpa, såpsprit m. fl. otjänliga hemkurer. Ni behöver ej med bekymmer se håret falla bort, om Ni tillskriver Specialisten i härsjukdomar **VALENTIN LINDBERG,** Kommendörsgatan 12, Stockholm, träffas kl. 12—2 vard. Flera tusen bevis finnas från botade skalliga och tunnhåriga personer. Uppgiv ålder, sjukdomens art m. m. Bifoga 40 öre för svar i diskret brev. Mina behandlingsmetoder äro berömda av såväl vetenskap, press som almänhet.

Lägg i kokboken

eller anslå i köket "Några beprövade recept för bakning av tårter m. m. med Gooda-Jästmjöl. Det är de bästa recepter för det finaste jästmjöllet.

Burkar å 25, 40 och 75 öre.

Handels-A.-B. Sten Sjögren & Co, Göteborg

"Nej, inte barnet; hon blir drucken."
"Visst inte! Bara några droppar."
Lucia tömde oförfärat sitt glas i ett drag; därefter blev hon aldeles blek. Guiditta drack, hostade, nös, blev eldröd i ansiktet och fick tårar i ögonen. De skrattade allesamman, medan Caterina bultade henne i ryggen.
"Jag tror, att du dricker för mycket konjak i afton, Andrea", viskade Caterina.

"Jag skall inte dricka mera; du har rätt."
Då de reste sig för att gå ut i salongen, bjöd han Lucia 'armen, vilket han icke hade gjort, då de gingo till bords. Caterina lugnade sig. Då hon såg dem sitta inne i gula salongen, hon i soffan, han i emman, lugnt samtalande, gick hon in i sängkammaren för att tvätta den unga flickans ansikte och händer.
"Har ni lagt bort armband, signorina Lucia?"

"Ja."
"Varför det?"
"Åh, jag vet inte."
"Det gläder mig för er egen skull."
"Tack."
"Blommor passa bättre för er. Vem har givit er de där violerna?"

"Ni är nyfiken, signor Lieti."
Han betraktade henne småleende, med lysande ögon. Hon föreföll honom verkligen som en annan människa; det berodde kanske på den mjuka, vita, veckrika klänningen. Han var efter måltiden i en vänskaplig, godmodig stämning, som gjorde hans röst ömmare.

"Jag heter Andrea", viskade han.
"Jag vet det", sade hon hårt.
"Kalla mig Andrea. Ni säger ju Caterina, jag och Caterina äro ett."

"Inte för mig."
"Jag förstår. Men om Caterina nu är er väninna, kan ju jag få vara er vän. Förbjuder ni mig det?"

"Vänskap finns kanske alls inte till."
"Jo, visst finns den till. Var inte pessimistisk. Hör nu på, bästa signorina, något som jag vill viska i ert öra."

Hon lutade sig fram, så att hennes kind nästan vidrörde hans läppar. Han sade:
"Vi äro två här, som hålla av er. Det kan ni vara övertygad om."

Lucia lutade sig tillbaka, stödde huvudet mot soffkarmen och tillslöt ögonen. "Hon är sannerligen inte alls lik sig, med denna vita hals i alla dessa spetsar", tänkte Andrea.

"Andrea, Andrea!" ropade Caterina från sängkammaren.

Han ryckte till, sköt upp axlarna, som om han skakat av sig en börda, kastade en blick på Lucia, som satt där och tänkte med slutna ögon, och gick in till Caterina. En stund talade man och hustru ivrigt vid varandra. Slutligen omfamnade han henne med ett tyst skratt och kysste henne på örat. Caterina ville försvara sig och pekade på Guiditta, som tog på sig hatten framför spegeln och såg allt.

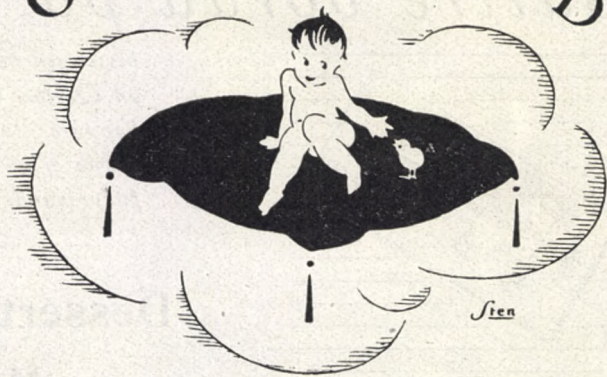
"Allt beror på henne", viskade han och gick åter ut i salongen." Sover ni, signorina Lucia?"

"Nej, jag sover aldrig."
"Caterina ber er komma in ett ögonblick."
"Vad vill hon?"
"Jag vet det nog, men jag har fått order att inte säga något."
"Då går jag dit in."

Hon gick, och hennes långa, vita släp buktade sig ormligt över golvet. Utan att tänka på det, satte Andrea sig där hon hade suttit i soffan och lade huvudet där hennes huvud hade legat. Han kände den starka doften av hennes hår. Han steg upp och gick fram och tillbaka för att skingra de dimmor, som om-töcknade hans hjärna.

(Forts.)

ÖMTÅLIG HUD

Genom sina för huden välgörande ingredienser, äggula och lanolin, är **F. Pauli's Ovicula (ägg) Tvål** en balsam för ömtålig hud hos ung och gammal.

Säljes
överallt
i
askar
å
65 öre

Säljes
överallt
i
askar
å
65 öre

Varje familjeförsörjare bör bereda sina efterlevande
Pension i
ALLMÄNNA ÄNKE- OCH PUPILLKASSAN

— Grundad 1784 —

Prospekt portofritt på begäran, varvid denna tidning bör åberopas.

STORKYRKÖBRINKEN 11 - STOCKHOLM

VICTORIAS LAVENDEL TVÅL FÖRNÄMSTA I SVERIGE

Bättre börda på vägen

bevisligen barnet ej bär
 än Cloettas mjölkchoklad.
 Sundare, starkare näring
 gärna ej givs till förtäring
 på provande promenad.

**Dessert=Choklad
 med
 Mjölk**

Cloettas

tillverkningar äro sedan mera än 50 år i hela Norden kända såsom
 de förnämsta. Till salu överallt i fabriken originalförpackningar.

I VARJE HEM BÖR FINNAS

IDUNS KOKBOK

Den nya upplagan av

IDUNS KOKBOK

AV ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND

12:te uppl.

Fullständigt omarbetad och utvidgad

Pris Kronor 10.—

NYHET: Anvisningar att använda gasspis eller gasugn vid alla recept för stekning och bakning.

**Doktor J. Arvedsons kurs
 i Sjukgymnastik, Massage
 Pedagogisk Gymnastik**

medför enligt kungl. maj:ts medgivande samma komp. och rättigheter som en kurs vid Gymn. Central-Institutet.

Kursen, 2-årig, börjar den 15 sept. Prospekt på begäran gen. D:r J. Arvedson, adr. Odengat. 1, Stockholm.

Professor PATRIK HAGLUNDS

Gymnastisk-Ortopedisk-Kirurgiska Privatklinik. R.T. 7025, Stureg. 62, Sthlm S.T. 8301. För behandling av stöjje- och rörelseorganens skador, sjukdomar, deformationer och funktionsrubbningsar.

D:r A. KARSTEN

Medicinskt Elektricitets-, Ljus- och Röntgeninstitut
 Kungsg. 60, STOCKHOLM

Behandling av reumatiska åkommor.

Stockholms Nya Gymnastiska Institut

S:t Eriksgratan 32, Stockholm. 1-årig kurs. Begär prospekt!

**Institutet för Kvinnliga
 Läkareassistenter**

Nytorpgsgatan 23 A, Stockholm
 börjar tvåårig utbildningskurs i sept. 1921.

Kursen omfattar: 1) grundläggande teoretisk-praktisk kurs; 2) kurs i huslig ekonomi; 3) praktisk tjänstgöring som sjukgymnast vid badort; 4) praktisk tjänstgöring i sjukvård samt 5) provtjänstgöring som läkareassistent. Minimikompetens: 6 klassers läroverk eller motsvarande. Begränsat antal elevplatser. Kostnadsfri platsförmedling efter godkänd kurs. Läkarereferenser. Kursavgift 1,500 kronor. Alla från institutet utexaminerade elever ha va omedelbart erbjudits goda platser. Begär prospekt.

I massage och sjukgymnastik,

LJUSBEHANDLING, ELEKTRICITET, VÄRMEBEHANDLING, BAD-BEHANDLING m. m.

börjar ny kurs i sept., räcker c:a 8 månader och kostar 700 kr. Grundligaste utbildning. Ytterst begränsat elevantal.
MALMÖ ZANDER-INSTITUT.

Under

Juni, Juli och Augusti

hålles

IDUNS EXPEDITION

öppen

9-4, lördagar 9-3.

**GÖTEBORGS
 GYMNASSTISKA INSTITUT**

Östra Hamngatan N:o 45
 Förmånligaste specialkurs i
MASSAGE o. SJUKGYMNASTIK
 Ny kurs börjar den 15 september.

I kursen ingår kostnadsfritt undervisning i Pedagogisk gymnastik, Ortopedisk behandling, Elektrisk behandling, Värmebehandling, Zander-gymnastik, Röda Korsets samaritkurs. Begär illustrerat prospekt.

Gymnastikdirektörsexamen

avlägges efter 2-årig kurs av kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.

Ny kurs börjar 15 sept. Prospekt Major J. G. Thulin, LUND.

Missprydande hårväxt

borttages genom

Elektrolysbehandling.
 Garanteras utan märke i huden efter behandlingen.

FRU EBBA HEYDEN

Kungsgatan 12
 MALMÖ.
 Tel. 4215.

Hämorroider

försvinna efter några dagar vid användning av **HÄMOSALVAN** från Kem. Tekn. Fabr. Elefanten, Göteborg.

Pris kr. 10.— pr stor burk mot postförskott eller förut insänd likvid.

KÖKSALMANACK

Redigerad av
IDA NORRBY.

Föreståndarinna för Fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN
 17-23 JULI 1921.

SÖNDAG. Frukost: Bröd och smör; bräckt skinka med förloerade ägg; kaffe eller te. **Middag:** Klar buljong med grönsaker; wienerschnitzel med potatis; halon med vispad grädde.

MÅNDAG. Frukost: Bröd och smör; sillsalad; kaffe eller te. **Middag:** Grilljerat kött (buljongkötet) med stuvade örter och morötter; blåbärskräm med mjölk.

TISDAG. Frukost: Bröd och smör; plättar med sylt; kaffe eller te. **Middag:** Fiskgratin med potatis; kornsoppa med grädde.

ONSDAG. Frukost: Bröd och smör; strömmingslåda med tomatasås; kaffe eller te. **Middag:** Sur mjölk med stött hårt bröd; falska kalvkycklingar med potatis.

TORS DAG. Frukost: Bröd och smör; kalvsylta med rödbetor; kaffe eller te; spenatpuré med frikadeller; engelsk fruktpudding med vaniljsås.

FREDAG. Frukost: Bröd och smör; stekt salt sill med potatis; kaffe eller te. **Middag:** Bräckt skinka med tomat och potatis; prinsesspudding med saftsås.

LÖRDAG. Frukost: Bröd och smör; gröt med mjölk; löskokta ägg; kaffe eller te. **Middag:** Irändsk köttstuvning; citronsoppa med skorpor.

RECEPT.

Kornsoppa (för 6 pers.). 1 kpk. krossgryn, 2½ lit. vatten, 2 hg. katrinplommon, skal av ½ citron, 2-3 msk. socker.

Till servering: 3 dcl. tjock grädde.

Beredning: Grynen sköljas, sätas på i det kalla vattnet och få koka mjuka, samt passeras. Katrinplommonen sköljas och kokas mjuka tillsammans med det rivna citronskalet och sockret. Den passerade soppan slås tillbaka i grytan och får ett uppkok med plommonen. Serveras med vispad grädde.

Fiskgratin (för 6 pers.). 1½ kg. gädda, salt, ättika.

Stuvning: 2 msk. smör, 4 msk mjöl, 5 dcl. fiskspad, salt, socker, vitpeppar, 5 ägg.

Till formen: ½ msk. smör, 2 msk. stötta skorpor.

Beredning: Fisken rensas, skädes ut i filéer, vilka gnidas in med salt och ättika.

Till stuvningen fräses smör och mjöl, fiskspadet spädes på, och såsen får koka 10 min. Äggulorna tillsätts en i sänder och stuvningen avsmakas och får svalna. Äggvitorna slås till skum och nedröres försiktigt. En eldfast form smörjes och beströrs med skorporna. Fisken lägges på botten i formen, och stuvningen hälls över. Gräddas genast i god ugnsvärme.

Engelsk fruktpudding (för 6 pers.). **Mördeg:** 40 gr. smör; 1

**RECKITTS
 PÅSE BLÄELSE**

ägg, 25 gr. mandel, 60 gr. socker, 60 gr. mjöl.

Till fyllning: 150 gr. katrinplommon, 100 gr. äpplen, 50 gr. aprikoser, vatten, 100 gr. socker. **Äggstanning:** 2 ägg, 2 dcl. mjölk, 2 tsk. socker.

Till formen: 1 msk. smör.

Beredning: Smör, ägg, mandel, socker och mjöl arbetas samman till en ganska lös deg. En smord form beklädes med degen i botten och kring kanterna. De i sockerlag kokta frukterna läggs ner varvvis. Äggstanningen vispas samman och hälls över frukten. Puddingen gräddas i god ugnsvärme, och då den något svalnat stjälpes den upp och serveras med vaniljsås.

Bräckt skinka med tomat (för 6 pers.). 5 hg. rökt skinka, 3 hg. färska tomat, vatten.

Beredning: Skinkan skäres i tunna skivor, och dessa stekas i en väl upphettad stekpanna. Tomaterna tvättas, skäras i bitar och blandas med skinkan, och alltsammans får sakta steka tills tomaterna äro söndermosade.

Prinsesspudding (för 6 pers.). 75 gr. mjöl, 4 dcl. mjölk, 75 gr. smör, 50 gr. socker, 6 ägg.

Till formen: ½ msk. smör, 1 msk. stötta skorpor.

Beredning: Mjöl och mjölk vispas samman och får under omrörning koka. Smöret tillsättes, och smeten arbetas till den är blank och smidig då äggulorna och sockret blandas i. När smeten kallnat tillsätts de till hårt skum slagna vitorna, varefter den slås i en smord och brödbeströdd form. Gräddas ½ tim. i god ugnsvärme.

Fräkencreme

Borttager fräknar, finnar, fnassel m. m. Pris kr. 6:50 + porto. Försändes diskret. Franska Parfyvmagasinet, Hovleverantör, Drottninggatan 21, Sthlm.

Svält ej
 Edra krukväxter. De leva ej enbart av vatten. Giv dem Plantagen, ett på vetenskaplig grund sammansatt konc. växtnäringssalt. Erhålles på bleckburkar hos Frö-, Blomster-, Färg- och Kemikaliehandlare.

Praktiska,

hygieniska, impregnerade damunderkläder av olika modeller för dag- o. nattbruk samt Dambindor, även i små reseförpackningar, i parti o. minut billigast från

Carl Stangenberg,
 Hötorget 10, Stockholm.
 A. T. 28690. R. T. 7762.

Doktorinnan Vilma Erikssons Vilochem
 beläget 15 min. skogsväg från Arvika. Adr. Högåsen, Arvika. Bröstklena mottagas ej.

sen

Kungsörs

HUSHÅLLSKÄRL;

alla slag, av koppar, bleck och aluminium. Prydliga, praktiska, prisbilliga. Finnas i alla järn- och bosättningsaffärer.

A.-B. Kungsörs Bleckkärlsfabrik,
Drottningg. 20. - Kungsör. - Stockholm.

Svenska Stora-systemet
N:ra Smedjeg. 26, Stockholm
Strax vid Hamng. Riks 2680

Lagerförsäljning av prima kolonialvaror till partipris

Angr. Kaffe utmärkta sorter till 1.74, 1.92, 2.36 pr kg.; The 2.95 och 4.90; Cacao, ypperlig kvalitet 2.20; Havregryn 57 öre; Makaroner 1.58. Specier och konserver väsentligt lägre än i handeln. Endast redbara varor. Omsorgsfull expedition.

INSTRUMENTET.
Berättelse av R. T.

(Forts.)

En tid därefter, när herrskapet var borta på middag, blev Jonas åter inbjuden på kaffe i Esters eget rum. Det blev en oförgätlig eftermiddag. Ett sådant fint rum bara. Sydd bonad på väggen och tavlor i guldramar, vackra möbler och broderade dukar. På byrån hade hon herrskapet på kort, tillika med en vacker tavla med religiöst motiv. Det var så Jonas knappast visste, hur han skulle bete sig i all denna finess. Det bästa var dock att värdinnan själv var så änglagod och rar. De sutto båda i soffan med kaffebrickan framför sig, ett saligt ögonblick för vännen Jonas. När han sedan fick följa med upp och se, hur herrskapet bodde, föll han i salig beundran. Väningen däruppe med alla de stora rummen spökade ofta i Jonas fantasi. När han någon gång i ärende besökt patron i hans privata arbetsrum, hade been riktigt darrat på honom, så grundligt fint och förnämt var det. Och nu fick han vid Esters sida skåda prakt och ståt, som han ej ens kunnat ana förut. Rum på rum med blanka golv och mjuka stora mattor därpå, riktiga kyrkokronor i taken och möbler till och med av gulaste gull.

Jonas fattiga hjärta svällde vid tanken på, att hans herregårdsfröknar hade så makalöst fint. Men, vad var detta! Jo, spelet, fröknarna spelade på ibland, och som lät som kyrkomusik precis, Alldeles svart var det. Han var tvungen röra vid de vita tangenterna. "Brum-brum-brum". — Trösta sig, om han rör flygeln. Den är det finaste av alltsammans här. Flygeln spelar fröknarna på, när de hava stora bjudningar för majorens och de andra finesserna, eller annars, när de vill göra sitt bästa. Pianot i andra väningen är inte alls så dyrbart, så det användes för övningarna och konstheter, som de lära sig, fröknarna.

Jonas stod i stum förvåning. Var spelet så fint, att inte ens fröknarna själva spelade på det när som helst. Med en tafatt hand strök han över tangenterna med sin rena söndagsnäsduk och följde sedan Ester ner i de lägre regionerna.

Vären hade kommit, en aning grönt hade den stänkt i björkens knoppar och sipporna blå lyste på marken bland gulnade höstlöv. Då en dag blev Jonas kallad in till patron. Blyg och klumpig kände han sig, där han stod, ty både hennes nåd och fröknarna voro därinne. Patron såg så högtidlig ut, så Jonas undrade, vad som vore orsak till patrons bud efter honom. "Sätt dig ner, Jonas", sade han. "Du har alltid varit en god och pålitlig tjänare, och det ser ut, som om dygden här skulle få sin belöning. Läs här."

(Forts.)

I KÖKET OCH PÅ MATBORDET ÄR

Arboga

ALFA-KO
HUSMÖDRARNAS

A OCH O

LUNDSTEDTS TVÄTTMEDEL

SI-METODEN

A.-B. SVENSK TVÄTTMEDELSINDUSTRI
STOCKHOLM

— Det var då en välsignad sak, att ni kom att använda Lundstedts Tvättmedel. Aldrig har tvätten gått så raskt undan och aldrig har den blivit så vacker. Se till, att ni alltid hädanefter ha Lundstedts Tvättmedel till hands! — Ja, Fru kan inte vara mera förtjust i det än vi ute i köket.

Sydsvenska Kredit Aktiebolaget

Fonder kr. 62,000,000: —

gottgör å

Depositions- & Kapitalräkning

Högsta gällande ränta

IDUNS PAPPER

GRANSHOLMS FINPAPPERSBRUK

ANLAGT 1803 - - GEMLA - - ANLAGT 1803

Specialbruk för finare papperssorter.

OMBUD OCH PARTINEDERLAG I STOCKHOLM:

R. W. STARE

B. T. 40 44 59 KUNSGATAN 59 A. T. 192 30

Strengnäs Husmodersskola

Ny kurs börjar den 20 augusti. Grundlig och praktisk undervisning. Prospekt mot porto genom Fru M. Braune, Strengnäs.

Herrsättra Skola,

8-kl. flickskola, HELPENSIÓN, förlagd till Carlberga villaegendom, Södertelje. Skolan står under Kungl. Skolöverstyrelsens inseende.

ANNA SUNDIN, Riks Södertälje 5 32.

IDUNS PRISTÄVLING N:o 13.

är
en
den
änger
orka
om
de
ord
leander
ana
al
att

Framför vart och ett av orden sättes en bokstav så att nya ord bildas. När de riktiga orden äro funna, bilda deras begynnelsebokstäver lästa uppifrån och ned namnet på en stad, som spelat en roll i världskriget.

Lösning, märkt Iduns pristävling n:r 13, torde insändas till Iduns redaktion senast den 30 juli. De tre första rätta lösningarna, som vid granskningen påträffas, erhålla vardera 5 kr. i pris.

Utmärkta organ

för

annonsering i landsorten:

Avesta: Avesta-Posten.	Luleå: Norrbottens-Kuriren.
Borlänge: Borlänge Tidning.	Lysekil: Lysekils-Posten.
Borås: Borås Tidning.	Malmö: Skånska Aftonbladet.
Engelholm: Engelholms Tidning.	Mariestad: Tidning för Skaraborgs län.
Eskilstuna: Eskilstuna-Kuriren.	Mora: Mora Tidning.
Falun: Falu-Kuriren.	Norrköping: Norrköpings Tidningar.
Gevle: Gevle-Posten.	Nyköping: Södermanlands Nyheter.
Halmstad: Hallandsposten.	Skövde: Skaraborgs Läns Annonsblad.
Hedemora: Södra Dalarnes Tidning.	Sundsvall: Sundsvalls-Posten.
Hälsingborg: Hälsingborgs Dagblad	Säter: Sätters Tidning.
Höganäs: Höganäs Tidning.	Söderhamn: Söderhamns Tidning.
Jönköping: Smålands Allehanda.	Trelleborg: Trelleborgs Allehanda.
Kalmar: Barometern.	Uddevalle: Bohuslänningen.
Karlshamn: Tidningen Karlshamn.	Umeå: Västerbottens-Kuriren.
Karlskrona: Karlskrona-Tidningen.	Visby: Gotlänningen.
Karlstad: Värmlands Läns Tidning.	Växjö: Smålands-Posten.
Katrineholm: Katrineholms-Kuriren	Örebro: Örebro Dagblad.
Landskrona: Landskrona-Posten.	Örnsköldsvik: Örnsköldsviks-Posten.
Linköping: Östgöten.	Östersund: Jämtlands-Posten.
Ludvika: Ludvika Tidning.	

VARU-MÄRKE

MENTHOLATUM

INREGISTRERAT

Mot Klåda, Solbränna, Insektsbett. Finnes på alla apotek. Nederlag: Kronans Droghandel, Göteborg. Begär gratisprov.

GIFT ER ALDRIG

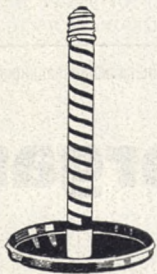
Örån Ni besökt Bröderne
Ljunggrens Möbelfärf, Adolf
Fredriks Kyrkogata N:o 7.

**VINOLIA
Pine Wafers
(Tallbarrs-)
SHAMPOO**

Friskt som
en fläkt
från
Barrskogen

PATENTERADE
**ELEKTRISKA FLUGFÅNGAREN
"EFFEKTIV"**

Denna flugfångare är den mest effektiva som finnes i marknaden. Den inskrivas i den elektriska lampkontakten som en vanlig glödlampa varefter strömmen skruvas på. Den elektriska strömmen i pelaren utövar en för flugan sövande dragningskraft som oemotståndligt drager henne mot densamma, där hon ögonblickligen bedövas och faller ned med den i vatten fyllda skålen och dränkes.

Som apparaten icke är strömförbrukande blir den i längden billigare än andra flugfångare.

OBS! Apparaten får ej vidröras med något ledande föremål, emedan proppen, då springer sönder.

Pris pr styck kr. 4: 50.
Försäljes i varje välsorterade järn o. bosättningsaffärer samt mot efterkrav från A.-B. Södermanlands Maskinaffär, Klarabergsgatan 33, Stockholm.

Skönhet och fägring

har ofta en större makt än rikedom, säger Aristoteles.

Vid ständigt bruk giver den väldoftande Yvy-tvålen en frisk och fraich anletshy, framkallar ett lätt rosenskimmer i den vita, skära huden och gör densamma elastisk, mjuk, klar och ungdomlig.

Använd därför dagligen Yvy-tvål. Säljes i varje välsorterad affär från Ystad till Ha-parnda.

Österlin & Ulrikssons Tekn. Fabrik,
Ystad.

Oatine

OM ER HY ÄR ÖMTÅLIG

och icke kan tåla tvål och vatten, så begagna *Oatine-havre-crème*. Den icke blott läker huden, men bidrar också till att ny hud ständigt bildas genom *Oatine*-behandling.

Oatine rensar huden, blott man lätt gnider in den och torkar av ett ögonblick därefter. Porerne öppna sig, och huden blir elastisk, smidig och mjuk, och hyn blir klar, sund och frisk.

Oatine är väluktande, snövit och angenäm att använda och bör därför aldrig saknas på ert toalettbord.

THE OATINE COMPANY'S GENERALDEPOT FÖR SKANDINAVIEN
Kr. Bernikowsgade 1, Köpenhamn.

THE OATINE COMPANY
LONDON & PARIS.

OATINE. En Gros: Madsen & Wivel, Köpenhamn.

Zwitsersk
Fabrikat.

Säljes på apoteken.

ALKOHOLFRIIT!

ETERFRIT!

Klena, i utvecklingen eller vid undervisningen efterblivna barn liksom även blodfattiga vuxna personer, som känna sig matta, nervösa och överarbetade eller som äro lättretliga och fort bli trötta, ha för att stärka sina krafter med bästa resultat använt

Dr. Hommel's Haematogen

det förnämsta blodbildande kraftmedlet. Resultaten ha varit storartade vid fall av anaemi, blodbrist, allmän svaghet, dålig matlust o. s. v.

AKTIEN-GES. HOMMEL'S HAEMATOGEN, Zürich (Schweiz).

Generalagenter för Sverige MALMSTEN & BERGVALL, Göteborg & Stockholm.

CARL LARSSONS

Praktverk

**"SVENSKA KVINNAN
GENOM SEKLEN"**

10 färgtrycksplanscher
med text av konstnären

Inbundet i vackert
crèmefärgat band

Kr. 5:—

Portofritt mot insänd
likvid i postanvisning,

**IDUNS EXPEDITION
STOCKHOLM**

Sundstrand

Den lämpligaste räkne- och additionsmaskinen för Eder.

Svensk uppfinning!

Pröva "Sundstrand" självskrivande räknemaskin
innan räkne- eller additionsmaskin inköpes.

AKTIEBOLAGET HADAR SCHMIDT

GÖTEBORG - STOCKHOLM - MALMÖ

Leverantörer till Statens och städernas olika institutioner, banker, bruk och enskilda företag.

Glasservis
ritad av konstnär
5 duss. glas

Pris 127:—

WIKMAN & WIKLUND

Flemminggatan 17, Stockholm

Telefoner: Namnanrop

GULDPLATERADE
UR-KEDJOR
VARANTIGAST SHAKFULLAST
BILLIGAST
I parti hos Sveriges Ur-
makare A.-B., Sthlm.

**PÄRMAR
IDUN 1920**

kunna erhållas hos hrr bokhandlare eller
direkt från Iduns Expedition mot likvid
i postanvisning

Titelblad och register medföljer varje pärm

Röd pärm till "IDUN" med guldtryck Kr. 3:— + porto
Röd pärm till "Romanbiblioteket" och "Hjälpredan" Kr. —: 85 + porto

**Emaljerade
Grytor**

är starkast och vackrast.

STOCKHOLM Försäljningskontor: GÖTEBORG
DROTTNINGGÅTAN 57 MAGASINSGÅTAN 23
KOCKUMS JERNVERK, KALLINGE